

DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 11-11-2025

Mødedato Tirsdag d. 11. november 2025 kl. 11:30

Mødested Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
RS 12/2025 Statusmelding fra opplæringsavdelingen pr. 11.11.2025.....	4
PS 56/2025 Tilbudsstruktur skoleåret 2026/27.....	5
PS 57/2025 Rullering av skolebruksplanen 2025.....	32
PS 58/2025 Svar på høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet....	36
PS 59/2025 Forenklet Bergelandsmodell for økt gjennomføring.....	45
PS 60/2025 Høringssvar - endringer i reglene om fastsettelse av skriftlig hovedmål ved videregående	59

Møteinnkalling

Utvalg: Opplæringsutvalget

Møtested: Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Dato: 11.11.2025

Tidspunkt: 11:30 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Forfall meldes til Torunn Høyland på e-post: torunn.hoyland@rogfk.no

Dersom det er aktuelt med habilitetsvurdering må man melde fra om dette tidlig, slik at det blir tid til å innhente en juridisk vurdering.

Anne Kristin Bruns

utvalgsleder

Torunn Høyland

utvalgssekretær

Referatsak

Arkivreferanse: 2025/80020-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

Statusmelding fra opplæringsavdelingen pr. 11.11.2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
12/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget

Saken gjelder

Statusmelding fra opplæringsavdelingen v/opplæringsdirektør Eiliv Fougner Janssen

Saksframlegg

Dato: 27.10.2025

Arkivreferanse: 2025/77953-1

Saksbehandler: Tone Lunde Melberg

Avdeling: Dimensjonering og inntak

Tilbudsstruktur skoleåret 2026/27

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
36/2025	06.11.2025	Yrkesopplæringsnemnda
81/2025	07.11.2025	Ungdommens fylkesråd
86/2025	10.11.2025	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
56/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Nordfylket 20262027
- 2 Indre Ryfylke 20262027
- 3 Midtfylket 20262027
- 4 Sørfylket 20262027
- 5 Regionskjema 20262027
- 6 Henvendelse fra Rogaland tresenter

Sammendrag

For at ungdommer skal ha mulighet til å fullføre det utdanningsløpet de starter på, må det være samsvar mellom klassetall på vg1, vg2 og vg3. Det legges derfor opp til at skolene i størst mulig grad får den samme kapasiteten på vg2 som skolene har på vg1 inneværende skoleår. Det samme gjelder vg3 der tilbudene videreføres i skole.

Gjeldende GSI-tall (Grunnskolenes informasjonssystem) viser at våren 2026 kommer 7012 ungdommer ut av grunnskolene i Rogaland. Når man tar med avgangselevne fra samarbeidskommunene i Vestland og Agder som søker med ungdomsrett i

Rogaland, er tallet 7174. I år var tilsvarende tall 7117. Avgangskullet fra grunnskolen øker dermed med 57 elever neste år, sammenlignet med våren 2025. Til sammen foreslås det å øke kapasiteten med 9 klasser på vg1.

Klassetallet på vg2 foreslås økt med 10 som følge av antall klasser på vg1 inneværende skoleår. På vg3 legges det opp til en reduksjon på 2 klasser. På vg3 er det tatt ned fire klasser påbygg til generell studiekompetanse i tråd med tidligere vedtak i fylkestinget om hvor mange påbygg-klasser som kan ligge fast i strukturen.

I indre Ryfylke er det ikke behov for å gjøre justeringer på vg1 ettersom avgangskullet kun reduseres med 6 elever. Ungdomskullene har vært stabile over tid, og behovet for elevplasser endrer seg lite. Ved Strand vgs i ytre Ryfylke ses kapasiteten i sammenheng med Stavangerregionen og Strand vgs er nå en del av «midtfylket».

Ifølge foreløpige GSI-tall synker elevtallet i nordfylket fra grunnskolen med 47 elever i 2026, og fylkesdirektøren foreslår 1 klasse reduksjon på vg1.

Avgangskullet i midtfylket øker med ca. 115 elever, og det foreslås å øke kapasiteten med 10 vg1 klasser i regionen.

Fylkesdirektøren vurderer at klassetallet i midtfylket kan være satt litt lavt. Likevel ønsker man å se an søkertallene i mars 2026 når klasseendringer likevel foreslås for inntaksnemnda. Det knytter seg blant annet usikkerhet til antall søkere til vg1 fra innføringstilbud for minoritetsspråklige.

I sørfylket er det ventet ca. 5 færre avgangselever fra grunnskolene enn våren 2025. Det foreslås ingen endringer på vg1 i denne regionen.

Fylkesdirektøren anbefaler at rammen for skoleåret 2026/27 settes til 1 069,5 klasser. Det innebærer en økning i klassetall på 14,5 klasser sammenlignet med året før.

Sakens oppbygging

I kapittel 2 *problemstilling* beskriver fylkesdirektøren hva de folkevalgte skal ta stilling til, gitt sentrale forhold og faktorer som har betydning for utformingen av forslaget til tilbudsstruktur.

Kapittel 3 *saksopplysninger* inneholder fakta om skoler, program og elevgrunnlag. En rekke faktorer og forhold som har betydning for neste års tilbudsstruktur, beskrives nærmere. Sentrale moment er for eksempel fordeling mellom studieforberedende og yrkesfag, innføringstilbud og minoritetsspråklige søkere, retten til omvalg, tilgang på læreplasser, søking til privatskolene, avtaler med nabofylker og nye tilbud.

Kapittel 4 *vurderinger* inneholder fylkesdirektørens vurderinger sett i lys av de saksopplysningene som er beskrevet i kap. 3, med forslag til *endringer* i tilbudsstrukturen. Endringene presenteres regionvis og skolevis.

Kapittel 5 *konklusjon* oppsummerer saken.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Endringer i tilbudsstruktur for skoleåret 2026/27 fordelt på de enkelte regioner og skoler vedtas i samsvar med fylkesdirektørens forslag slik de framkommer i tabellene 4-8. Det vises også til region- og skoleskjema som følger saksframlegget.

Det gir følgende endringer på regioner, skoler, nivå og utdanningsprogram:

NORDFYLKET: HAUGESUND, KARMØY, VINDAFJORD, TYSVÆR, BOKN, UTSIRA, ETNE OG SVEIO

Tabell 4: Samlet forslag til endringer i nordfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Studiespesialisering	Skeisvang vgs			+1 kl. realfag -1. kl. SSØ
	Kopervik			-0,5 kl. SSØ
	Ølen vgs			-0,5 kl. realfag
Medier og kommunikasjon	Kopervik vgs			-0,5 kl.
Idrettsfag	Ølen vgs			+0,5 kl.
Helse- og oppvekstfag	Ølen vgs		+0,5 kl. barne- og ungdom +0,5 kl. helsearbeiderfag	
Teknologi- og industrifag	Haugaland vgs	-1 kl.		
Innføringsklasser	Karmsund vgs	-1 kl.		
	Kopervik vgs	-1 kl.		
Overgangstilbud	Haugaland vgs	+1 kl.		
	Åkrehamn vgs	+0,5 kl.		
	Ølen vgs	+0,5 kl.		

INDRE RYFYLKE: SULDAL, SAUDA

Tabell 5: Samlet forslag til endringer indre Ryfylke

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Idrettsfag	Sauda vgs		+0,5 kl.	
Teknologi- og industrifag	Sauda vgs			-0,5 kl. YSK (4. år)
Overgangstilbud	Sauda vgs	0.5kl.		

MIDTFYLKET: SANDNES, STAVANGER, SOLA, RANDABERG, HÅ, KLEPP, TIME, GJESDAL,
KVITSØY, STRAND, HJELMELAND

Tabell 6: Samlet forslag til endringer i midtfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Studiespesialisering	Randaberg vgs	+1 kl.	-0,5 kl. SSØ	+ 0,5 kl. SSØ
	Sandnes vgs			+1 kl. realfag -1 kl. SSØ
	St. Olav vgs		-1 kl. SSØ	+ 0,5 kl. SSØ + 0,5 kl. realfag
	Stavanger katedralskole			+0,5 kl. SSØ -0,5 kl. realfag
	Sola vgs		-1 kl. SSØ	
	Bryne vgs			+1 kl. SSØ -1 kl. vg3 påbygg
	Jåttå vgs			-2 kl. vg3 påbygg
	Godalen vgs			-1 kl. vg4 påbygg
Idrettsfag	Bryne vgs			+1 kl.
	**Strand vgs	+1 kl.		
Bygg- og anleggsteknikk	Gand vgs	-2 kl.	+2 kl. tømrer	
	Øksnevad vgs	+4 kl.	+1 kl. anleggsteknikk	
	Godalen vgs		+1 kl. tømrer	
Elektro og datateknologi	Gand vgs		+2 kl. elenergi og ekom	
	Strand vgs	+1 kl.	+1 kl. elenergi og ekom +1 kl. automatisering	
Salg, service og reiseliv	Godalen vgs	+1 kl. YSK		
Teknologi- og industrifag	**Strand vgs	+2 kl.	+1 kl. industriteknologi	
	*Randaberg vgs	+2 kl.		
Innføringsklasser	Bryne vgs	-1 kl.		
	Gand vgs	-1 kl.		
	Godalen vgs	-1 kl.		
	Sola vgs	-1 kl.		
	Strand vgs	-1 kl.		
	St. Olav	-1 kl.		
Overgangstilbud	Bryne vgs	+1 kl.		
	Gand vgs	+1 kl.		
	Godalen vgs	+1 kl.		
	Strand vgs	+0,5 kl.		

*Det er behov for 2 kl. vg1 TIF, og det jobbes med å finne egnede lokaler. Klassene kan derfor bli plassert ved en annen skole.

**Det er per nå uavklart om skolen klarer disse klassene grunnet mangel på fellesarealer/klasserom.

SØRFYLKET: EIGERSUND, SOKNDAL, BJERKREIM, LUND OG SIRDAL

Tabell 7: Samlet forslag til endringer i sørfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Helse- og oppvekstfag	Dalane vgs		+1 kl. barne- og ungd.	
Elektro og datateknologi	Dalane vgs			+1 kl. YSK (4.år)
Innføringsklasser	Dalane vgs	-1 kl.		
Overgangstilbud	Dalane vgs	+0,5 kl.		

Samlet forslag til endringer i tilbudsstrukturen

Tabell 8: Endringer i klasser fordelt på utdanningsprogram og nivå

Utdanningsprogram	2025/26	2026/27	vg1	vg2	vg3	Endring
STUDIEFORBEREDENDE						
Idrettsfag	47	50	1	1,5	0,5	3
Kunst, design og arkitektur	15	15	0	0	0	0
Medier og kommunikasjon	12,5	12	0	0	-0,5	-0,5
Musikk, dans og drama	24	24	0	0	0	0
Studiespesialisering	253	249	1	-2,5	-2,5	-4
YRKESFAGLIGE						
Bygg- og anleggsteknikk	68	73	2	4		6
Elektro og datateknologi	89	95	1	4	1	6
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	18	18	0	0	0	0
Helse- og oppvekstfag	116	118	0	2	0	2
Håndverk, design og produktutvikling	4	4	0	0	0	0
Informasjonsteknologi og medieproduksjon	18	18	0	0		0
Naturbruk	23	23	0	0	0	0
Restaurant- og matfag	16	16	0	0		0
Salg, service og reiseliv	38,5	39,5	1	0		1
Teknologi- og industrifag	145,5	149	3	1	-0,5	3,5
*Andre tilbud (tilrettelagt, innføringstilbud, overgangstilbud, nettskole etc.)	121	118,5				-2,5
Sum endringer			9	10	-2	14,5

* Klassesallet for individuelt tilrettelagt opplæring i egen gruppe ble tatt ut av oversikten fra og med skoleåret 24/25. Dette utgjorde 33,5 klasser og er videreført i sin helhet som ressurser til skolene. Skolene tildeles ressurser ut fra hvor mange elever som har rett på individuelt tilrettelagt opplæring.

2. Utgifter til nye opplæringstilbud og endringer av disse sammen med kostnader til nødvendig utstyr dekkes av budsjettposten for klasseordningen. Fylkesdirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettendringer i denne forbindelse. Dersom søkertallene i mars 2026 tilsier at endringene ikke kan dekkes av nevnte budsjettpost, vil dette fremmes i sak til revidert budsjett.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

Bakgrunn for saken

I desember hvert år legger fylkesdirektøren fram forslag til tilbudsstrukturen for de videregående skolene. Tilbudsstrukturen utgjør en samlet beskrivelse av klasser, retninger og programområder fordelt på skoler og regioner i fylket. Målet er en struktur som forener den enkelte skoles tilbud og kapasitet med elevtall og tilgjengelige læreplasser, elevenes ønsker og samfunnets og arbeidslivets behov.

Fylkesdirektøren tar utgangspunkt i tilbudsstrukturen for inneværende skoleår, og legger opp til at skolene i stor grad viderefører klasser og tilbud som i dag. Det tas videre hensyn til ledige elevplasser, størrelsen på avgangskullet i grunnskolen og tilgjengelige læreplasser.

Tilbudsstrukturens årshjul

Behandlingen av tilbudsstrukturen følger et fast mønster. Tilbudsstrukturen revideres tre ganger fra saken er vedtatt i fylkestinget i desember og fram til skolestart i august. Den første og største endringen gjennom året, skjer etter at søkingen er kjent 1. mars. Den andre revideringen skjer i slutten av juni etter prøveinntak, og som et resultat av vårens saksbehandling. Tredje revidering skjer i begynnelsen av august etter at nei-svar er registrert i inntaket, og fylkesdirektøren har endelig oversikt over søkere med opplæringsrett som fortsatt står uten tilbud. Noen ganger avholdes det et fjerde møte i oktober for å ta høyde for behov som har meldt seg etter skolestart.

Etter at inntaksnemnda hadde korrigert klassetallet i perioden mars-august 2025, ble det igangsatt 1055 klasser ved de fylkeskommunale videregående skolene for skoleåret 2025/26.

Problemstilling

En rekke forhold og faktorer har betydning for utformingen av tilbudsstrukturen. Elevenes lovbestemte rettigheter, politiske vedtak fattet lokalt og lover og nasjonale bestemmelser er premisser som ligger fast. Antall elever som går ut av grunnskolen er også en del av faktagrunnlaget. Andre forhold, som antall minoritetsspråklige elever til innføringsklasser eller vg1, tilgang på læreplasser, antall elever som søker seg til privatskoler og elevenes ønsker, er det knyttet usikkerhet til. Elever med opplæringsrett har rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram på vg1. Videre har elevene rett til inntak til et programområde på vg2 som bygger på vg1, gitt at de er kvalifiserte for dette.

Fylkesdirektøren baserer sitt forslag til tilbudsstruktur på grundige vurderinger av en rekke fakta og forhold som beskrives nærmere i kap. 3. Med dette saksframlegget legger fylkesdirektøren fram forslag til tilbudsstruktur for skoleåret 2026/27. De folkevalgte bes ta stilling til det samlede forslaget til tilbud.

Saksopplysninger

Viktige faktorer som har betydning for utforming av det samlede tilbudet beskrives nærmere:

1. Størrelsen på avgangskullet fra grunnskolen
2. Fordeling studieforbereidende og yrkesfag
3. Innføringstilbud for minoritetsspråklige elever
4. Omvalg, reservert plass og endringssøknader
5. Tilgang på læreplasser
6. Klasser i påbygg til generell studiekompetanse og 23-timers påbygg
7. Søking til privatskolene
8. Inntaksregioner og inntaksområder
9. Avtaler med nabofylker om inntak av elever
10. Oppfyllingsgrad
11. Fortrinnsrett fra vg2 til vg3
12. Fordeling realfag og språk, samfunnsfag og økonomi (SSØ) på studiespesialisering
13. Overgangstilbud
14. Tilrettelagt opplæring i egne grupper

1. Størrelsen på avgangskullet fra ungdomsskolen

Ifølge Grunnskolens informasjonssystem (GSI) vil antallet avgangselever fra grunnskolen våren 2026 øke sammenlignet med årets avgangskull. Det vil være 7 012 elever som kommer ut av grunnskolen i Rogaland våren 2026. Med 162 elever fra kommunene Sirdal, Etne og Sveio blir totalantallet 7 174 elever. Det er nesten 60 flere avgangselever enn våren 2025.

GSI-tallene oppdateres neste gang i desember 2025, og derfor legger fylkesdirektøren til grunn tall fra desember 2024 i dette saksframlegget. Oppdaterte GSI-tall blir omtalt når tilbudsstrukturen revideres i mars 2026.

2. Fordeling mellom studieforbereidende og yrkesfag

De siste årene har det vært en markant endring i søkertallene når det kommer til fordelingen mellom yrkesfaglige og studieforbereidende utdanningsprogram. I 2017 var fordelingen tilnærmet 50/50, men innværende år hadde ca. 6 av 10 av søkerne til vg1 et yrkesfaglig utdanningsprogram som sitt første ønske. Når nye klasser foreslås opprettet eller lagt ned på vg1 som følge av at størrelsen på ungdomskullet øker eller reduseres, er det tatt hensyn til hvordan søkingen tradisjonelt fordeler seg mellom de ulike utdanningsprogrammene. Dersom det viser seg å avvike noe fra søkertallene i mars 2026, vil fylkesdirektøren justere dette når tilbudsstrukturen revideres.

3. Innføringstilbud for minoritetsspråklige elever

Innføringsklasser er tilbud for elever som primært trenger mer norskopplæring før de kan starte i ordinær videregående skole. Det gis opplæring i seks fellesfag med hovedvekt på norsk.

Inneværende skoleår er det 38 innføringsklasser fordelt på ti skoler. Det kan bli behov for å ta inn inntil 20 elever i hver klasse ved noen skoler. I år fikk 70 nye ungdommer tilbud om innføringsklasse i inntaket i september. Etter høstferien var det ca. 120 ledige plasser i innføringsklassene. Det er sannsynlig at oppfyltingsgraden ved flere skoler vil nærme seg 100 prosent før skoleåret 2025/26 er over.

Frem til nå er det praktisert fire inntak i året til innføringsklassene. For skoleåret 2026-2027 legger fylkesdirektøren opp til to inntak i året. Ett inntak vil ha frist i juni med oppstart til nytt skoleår, og ett inntak vil være i desember med oppstart i januar. Søknader som mangler dokumentasjon, blir ikke behandlet.

Det kommer færre flyktninger fra Ukraina til Norge enn tidligere, og det er dermed en merkbar nedgang i nyankomne til Rogaland. Selv om det kommer færre flyktninger totalt sett, viser nye tall fra UDI at andelen ukrainske gutter opp til 18 år og unge menn i alderen 18-22 er større enn andre aldersgrupper og kjønn.

Det er uklart hvor stor andel av elevene i innføringstilbud som vil være klare for vg1 kommende skoleår. Dimensjonering av vg1-klasser henger også sammen med hvor mange minoritetsspråklige ungdommer som har behov for et innføringstilbud rett fra grunnskolen.

Fylkesdirektøren foreslår 29 klasser med en kapasitet på 571 plasser innføringstilbud for minoritetsspråklige elever skoleåret 2026/27.

4. Omvalg, reservert plass og endringssøknader

Retten til videregående opplæring gjelder nå frem til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Dette er en endring fra gammel lov, som ga rett til tre års videregående opplæring.

Retten til omvalg ble også styrket ved lovendring fra 1. august 2024. Nå er det fri rett til omvalg frem til eleven er 19 år, i motsetning til tidligere rett til ett omvalg. De som ikke har brukt retten til omvalg før de er 19 år, har rett til ett omvalg senere. Den utvidede retten til omvalg sikrer at flere får velge det de ønsker, men kan trolig medføre at enda flere vil bruke lengre tid på å fullføre sin videregående opplæring.

Antall omvelgere, elever som har behov for å bruke to år på ett skoleår og søker om reservert plass i løpet av skoleåret, ukvalifiserte som følge av for mange negative karakterer, skolesluttere som gir ledige elevplasser, elever som tar ut et friår samt mulighet for kryssløp mellom utdanningsprogram er alle eksempler på usikre variabler som spiller inn i dimensjoneringsarbeidet, både på vg1, vg2 og vg3. I tillegg kommer de som ikke har søkt skoleplass innen fristen 1. mars, som likevel får anledning til å ettersende søknad i samarbeid med oppfølgingstjenesten (OT).

For skoleåret 2025/26 ble det registrert 24 254 primærsøkere til videregående opplæring i Rogaland (tallet inkluderer søkere til læreplass, privatskoler samt søkere uten opplæringsrett i Rogaland). Det er en økning på nesten 550 fra året før.

Hovedregelen er at søknader ikke endres etter søknadsfrist. Unntaket er dersom det foreligger tungtveiende medisinske, sosiale eller pedagogiske grunner. Dette må i tilfelle dokumenteres med uttalelse fra helsesykepleier, lege, PPT eller annen relevant instans.

Begrenset mulighet for å endre søknader etter søknadsfristen er nødvendig for å komme i mål med inntaket. Rogaland er nå i en fase med store avgangskull fra grunnskolen og store kull på vg1. Det er avgjørende at man har tiden fra mars og fram til skolestart til å planlegge eventuelle justeringer i klasser.

5. Tilgang på læreplasser

Arbeidsmarkedet i Rogaland spiller en sentral rolle i dimensjonering av yrkesfag, både på kort og lang sikt. Fylkesdirektøren har jevnlig møter og samarbeid med opplæringskontorene i Rogaland for å drøfte dimensjonering av yrkesfaglige utdanningsprogram og programområder. På den måten får fylkesdirektøren viktige innspill fra næringslivet. Avdeling opplæring i bedrift har god oversikt over status og tilgjengelighet på læreplasser i de ulike fagene.

Inneværende år var det ca. 2 365 ungdommer som hadde læreplass som sitt primære ønske pr. 3. mars. Når formidlingen var over i september hadde tallet steget med ca. 420 søknader til 2 785. Søknadene har blitt etterregistrert, og de fleste av disse har fått læreplass etter direkte kontakt med ulike bedrifter. Det er også en del ungdommer fra andre fylker som har fått læreplass i Rogaland. Det totale søkertallet til læreplass er omtrent på nivå med i fjor.

6. Klasser i påbygg til generell studiekompetanse og 23 timers påbygg

Når det gjelder dimensjoneringen av *vg3 påbygg til generell studiekompetanse* har fylkestinget vedtatt et tak på 14 klasser som kan ligge fast i tilbudsstrukturen. De siste årene har vedtaket samsvart dårlig med søkertallene, og fylkesdirektøren har hvert år foreslått økning av kapasiteten. For skoleåret 2026/27 foreslås det 14 klasser i tråd med nevnte vedtak (mot 17 inneværende år), men fylkesdirektøren forventer at kapasiteten vil foreslås økt når søkertallene er klare i mars 2026.

Påbygg etter yrkeskompetanse (23 timers påbygg) er en rettighet for de som har avlagt fag/svenneprøve, og dimensjoneres ut fra antall søkere. Søkertallene påvirkes av mulighetene for jobb for de som er ferdige med læretiden sin, og mange søker tilbudet for å være på den sikre siden. Dette tilbudet er veldig vanskelig å dimensjonere, siden mange søkere til slutt takker nei til tilbud om skoleplass.

7. Konkurransen fra privatskolene

Det er 11 videregående privatskoler i Rogaland med samlet godkjent kapasitet på snaut 2 550 elevplasser. Av disse er ca. 1 100 i nordfylket, og ca. 1 450 i sørfylket.

Tabell 1: Godkjent kapasitet ved privatskoler i Rogaland

Privatskoler	Godkjent kapasitet
Steinerskolen i Stavanger	90
Skoleskipet M/S Gann	140
Wang toppidrett	210
Akademiet vgs	300
Tryggheim vgs	610
Forus friskole	105
Haugesund toppidrettsgymnas	300
Lundeneset vgs	298
Tveit vgs	138
Norheim vgs	260
Hauge skole	80
Sum	2 531

Kapasiteten vil trolig øke noe neste år, siden fylkeskommunen gav positivt høringssvar om utvidelse av tilbudene ved Forus friskole og Lundeneset vgs.

Alle privatskolene i Rogaland er søkbare i Vigo (fylkeskommunenes søkernettsted) utenom Wang toppidrett. Inneværende år var det 1 617 primærsøkere til privatskolene i Vigo pr. 3. mars. Det er en økning på ca. 170 primærsøkere fra i fjor. Pr. 10. oktober 2025 var det registrert 1 959 elever ved privatskolene i Rogaland (mot 1 846 i fjor). Av disse har 1 647 bostedsadresse i Rogaland (mot 1 540 i fjor), og drøyt 300 kommer fra andre fylker.

Tallene viser at det inneværende skoleår kom inn nesten 350 søknader direkte til privatskolene utenom søknadene i Vigo. Flertallet av disse er fra Rogaland og søkte i tillegg et fylkeskommunalt tilbud i Vigo. Noen av de som har søkt privatskole takker nei til tilbud om skoleplass ved våre videregående skoler etter at inntaket er kjørt i juli. Fylkesdirektøren vil, så godt det lar seg gjøre, ta høyde for privatskolenes godkjente kapasitet i utarbeidelsen av tilbudsstrukturen.

8. Inntaksregioner og inntaksområder

I Rogaland er det fritt skolevalg. Det innebærer at søkere står fritt til å søke fylkeskommunale videregående skoler i hele fylket, uavhengig av bosted.

Tabell 2: Inntaksregioner og skoler

Nordfylket	Indre Ryfylke	Midtfylket	Sørfylket
Haugaland vgs	Sauda vgs	Bergeland vgs	Dalane vgs
Karmsund vgs		Bryne vgs	
Kopervik vgs		Gand vgs	
Skeisvang vgs		Godalen vgs	
Vardafjell vgs		Hetland vgs	
Ølen vgs		Jåttå vgs	
Åkrehamn vgs		Randaberg vgs	
<i>*Hollenderhaugen</i>		Sandnes vgs	
		Sola vgs	
		Strand vgs	
		St. Olav vgs	
		St. Svithun vgs	
		Stavanger katedralskole	
		Vågen vgs	
		Øksnevad vgs	
		<i>*Møllehagen</i>	

**Skolesentre for elever i sosial- og medisinske institusjoner, eller med behandlingstilbud i psykiatrien*

De fylkeskommunale videregående skolene i Rogaland fordeler seg på fire inntaksregioner eller inntaksområder. Fylkesdirektøren dimensjonerer inntaksarbeidet ut fra disse regionene, og hovedgrunnen er skoleskyss og geografiske avstander. Elever står likevel fritt til å søke skole på tvers av regioner, men alle programområder kan ikke tilbys i alle regioner.

Enkelte elever i nordfylket vil naturlig søke Sauda vgs i indre Ryfylke avhengig av kommunetilhørighet, og noen søkere i Sauda og omegn vil søke skoler i nordfylket. Noen ungdommer i ytre Ryfylke vil også vurdere skoler i midtfylket.

Elever i Stavanger, særlig på Hundvåg og i sentrale deler av kommunen, vil se på Strand vgs som et alternativ. Etter åpning av Ryfylketunnelen har det blitt enklere å reise til Strand vgs, og derfor regnes skolen nå som en del av region «midtfylket». Elever helt sør på Jæren vil ha samme reisevei til Dalane vgs som til Bryne vgs. I sørfylket vil elevene også kunne se skoler på Jæren som sin nærscole, avhengig av bosted og hvilket tilbud de søker.

9. Avtaler med nabofylker om inntak av elever

Rogaland har avtale med Vestland fylkeskommune om søkere i grensekommunene til Rogaland. Elever med opplæringsrett som bor i Sveio, Etne, Stord, Ullensvang, Bømlo og Kvinnherad, kan søke alle fylkeskommunale videregående skoler i nordfylket. De konkurrerer på lik linje med ungdommer fra Rogaland ut fra karakterpoeng. Inneværende skoleår er det registrert 353 elever fra Vestland i våre

videregående skoler i nordfylket. Ungdommer bosatt i grensekommunene i Rogaland kan søke videregående skoler i Sunnhordland. Langt færre benytter seg av denne muligheten, i år gjelder det 12 elever.

Tilsvarende gir avtalen med Agder fylkeskommune ungdommer med opplæringsrett bosatt i kommunene Lund og Sokndal mulighet til å søke to videregående skoler i Agder. I år har 37 ungdommer fra grensekommunene i Rogaland benyttet seg av denne ordningen. De fleste er elever ved Flekkefjord videregående skole og et par ved Sirdal vgs. Søkere med ungdomsrett fra Sirdal kommune kan søke alle videregående skoler i Rogaland, og i år gjelder det 24 ungdommer.

Fylkene kan ta inn elever fra andre fylker dersom det er ledig plass, men gjesteelever kan ikke tas inn på bekostning av fylkenes egne søkere med opplæringsrett. Når fylkene tar inn elever med opplæringsrett fra andre fylker, er det elevens hjemfylke som betaler for skoleplassen. Forutsetningen er at de har søkt skoleplass i Rogaland innen fristen 1. mars. I Rogaland selger fylkesdirektøren fortsatt flere skoleplasser enn det som blir kjøpt.

10. Oppfyltingsgrad

Tabell 3 viser oppfyltingsgrad ved fylkeskommunale skoler etter høstens rapportering. Pr. 10. oktober 2025 er det rapportert inn 18157 elever, som gir drøyt 1 000 ledige elevplasser. Alle tilbud sett under ett, tilsvarer dette en oppfyltingsgrad på hele 94,3 %. Tallet er svært høyt, og de siste årene har det vært rundt 900 - 1 100 ledige elevplasser på samme tid. Tallet inkluderer ikke deltakere i videregående opplæring for voksne. Disse kommer i tillegg til tallene i tabell 3.

Da fylkesdirektøren var ferdig med inntaket i begynnelsen av august, var oppfyltingsgraden enda høyere. En del klasser var også overbooket med 1-2 elever. I tiden rundt skolestart er det alltid bevegelse i inntaks- og ventelistene. Enkelte ungdommer velger å ikke benytte seg av skoleplassen de har fått tildelt. Noen begynner på privatskoler, avtjener verneplikt, søker reservert plass på grunn av sykdom eller graviditet eller velger å ta et friår for å gjøre andre ting. Oppfølgingstjenesten er godt i gang med kartlegging av alle ungdommer med opplæringsrett som ikke er i et opplæringsstilbud.

Selv om antall ledige plasser kan virke noe høyt, er det umulig å få til stort høyere oppfylling totalt sett. I hovedsak handler det om at søkere med opplæringsrett har en lovfestet rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram på vg1. Søkemønsteret vil aldri samsvare helt med hvor det er ledig kapasitet, og dette forplanter seg når de søker videre på vg2 og vg3. Rogaland har ca. 50 ulike programområder på vg2, altså over tre ganger så mange som på vg1. Det gir automatisk litt lavere oppfyltingsgrad på vg2. Når man ser alle tilbud under ett, har oppfyltingsgraden i flere år vært stabilt rundt 95 prosent.

Flest ledige plasser er det ved distriktsskolene, hvor noen halve klasser sikrer mangfold og valgmuligheter for ungdom lokalt. Innenfor studieforberedende programområder på vg2 og vg3 vil det være ledige plasser på grunn av omvalg til

studiespesialisering. Disse plassene kan ikke fylles opp med andre søkere da det ikke er kryssløp. Mange skoler har knapt nok ledig plass på noe nivå.

Tabell 3: Oppfyltingsgrad ved fylkeskommunale skoler pr. 10. oktober 2025

Nivå	Rapporterte elever	Antall plasser	Ledige plasser	Oppfyltingsgrad
vg1	7 035	7 165	130	98,2 %
vg2	6 267	6 706	439	93,5 %
vg3/vg4	4 093	4 489	396	91,2 %
*Tilr. opplæring	313	325	12	96,3 %
**Innføringstilbud	449	570	121	78,8 %
Alle tilbud	18 157	19 255	1 098	94,3 %

**Tilrettelagte opplæringstilbud omfatter spesialundervisning i liten gruppe – organiseringsform arbeidstrening eller hverdagslivstrening.*

***Innføringstilbud for minoritetsspråklige elever har per i dag 38 klasser med ca. 570 plasser. Etter suppleringsinntakene i desember og mars vil oppfyltingsgraden i innføringstilbudet øke.*

Elevtallet i innføringstilbud for minoritetsspråklige vil øke utover skoleåret etter suppleringsinntakene i desember og mars. Dersom man holder innføringstilbudet utenom, så er oppfyltingsgraden 95% totalt for de andre tilbudene. Elever i innføringstilbudet er heller ikke med i tallene til SSB da disse ennå ikke formelt har startet på sin videregående opplæring.

Fylkesdirektøren gjør oppmerksom på at antall rapporterte elever pr. 10. oktober vil avvike noe fra Statistisk sentralbyrås (SSB) oversikt over elever i offentlige videregående skoler i Rogaland som publiseres litt seinere i år. Tallet som rapporteres til SSB er ikke klart på nåværende tidspunkt, og vil også være korrigert for «dubletter», dvs. elever som er registrert to steder, og andre feilregistreringer.

Enkelte av skolene i sentrale strøk har en oppfyltingsgrad på over 100%. Klassene på vg1 yrkesfag har aldri vært fullere enn i år. Dette skyldes både søkemønster, flere søkere med opplæringsrett og større behov for overbooking i inntaket.

Innenfor tilrettelagte opplæringstilbud er det i praksis ingen ledige plasser, selv om det viser noen få ledige plasser i tabellen over. Grunnen er at enkelte elever er særlig ressurskrevende, og noen krever 2:1-bemanning. Det løses ved at det tas inn færre elever enn det er plass til i en klasse, og skolen får samme ressurs som om klassen var full.

11. Fortrinnsrett fra vg2 til vg3

Når det gjelder dimensjonering og inntak til vg3 studieforbereende programområder, praktiseres det fortrinnsrett. Det betyr at en elev har rett til å fortsette på den skolen hvor vg2 ble gjennomført. På studieforbereende utdanningsprogram er antallet klasser på vg2 og vg3 derfor likt. Fylkesdirektøren kan ikke foreslå å legge ned klasser på vg3 som følge av lav oppfyltingsgrad, siden elevene har rett til å fortsette ved samme skole. Det er god grunn til å praktisere fortrinnsrett fra vg2 til vg3 innenfor studieforbereende program. Det innebærer at elevene kan fortsette med de samme

programfagene som de har hatt på vg2. Ulempen er at svært få har muligheter til å bytte skole siden de med fortrinnsrett tas inn først.

12. Fordeling realfag og språk, samfunnsfag og økonomi (SSØ) på studiespesialisering

Innenfor vg2 studiespesialisering kan elevene velge mellom to fordypninger – realfag eller språk, samfunnsfag og økonomi (SSØ). Fylkestinget har tidligere vedtatt at fordelingen mellom retningene skal være tilnærmet 50/50 (FT-sak 47/08). Etter at elevene er tatt inn, kan skolene flytte inntil 10 % av elevene mellom retningene, dersom det vurderes at dette vil være til det beste for eleven. Fylkesdirektøren har tatt høyde for det når det er foreslått fordeling mellom disse to retningene.

13. Overgangstilbud

OU sak 48/2025 ble tatt til orientering og vedtatt 30.09.25, og beskriver forslag til etablering av overgangstilbud for elever fra grunnskolen. I saken beskrives det nærmere hva overgangstilbudet innebærer: "Ny opplæringslov inneholder et nytt lovkrav (§ 9-6) som krever at fylkeskommunen skal ha et opplæringstilbud for elever som har rett til videregående opplæring for ungdom, men som mangler faglige eller språklige forutsetninger for å gjennomføre opplæringen. Et slikt tilbud til elever i overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring uten faglige forutsetninger mangler i dag og må derfor opprettes for å imøtekomme lovkravet."

Fylkesdirektørens vedtatte forslag legger til grunn at det etableres overgangstilbud på ni videregående skoler; byskolene Bryne, Gand, Godalen og Haugaland og distriktsskolene i Dalane, Sauda, Strand, Ølen og Åkrehamn. Antall klasser og plasser er lagt inn i de respektive skoleoversiktene og i regionskjema under «andre tilbud».

14. Tilrettelagt opplæring i egne grupper

Mange av elevene som går i tilrettelagte opplæringstilbud, har hvert år søkt om et fjerde eller femte opplæringsår. Det dreier seg i hovedsak om individuelt tilrettelagt opplæring i liten gruppe, organiseringsform arbeidstrening og hverdagslivstrening. Disse elevene har behov for spesielt tilrettelagte undervisningslokaler, og har til nå fått fortsette på samme skole dersom de får innvilget utvidet opplæringsrett.

Dimensjoneringen av tilrettelagte opplæringstilbud avhenger både av nye søkere fra grunnskolen, antall elever som søker seg videre, samt hvor mange som søker om utvidet opplæringsrett.

Med lovendringen om utvidet rett til vgs (opplæringslovens § 5-1), forventes det også en økning i gruppen elever med individuelt tilrettelagt opplæring som søker om utvidet tid til å fullføre vgs. Dette er det ikke fysisk plass til å våre skoler per i dag. Derfor vil det bli nødvendig å leie lokaler til dette, og også gjøre store tilpasninger for at lokalene skal fungere for elevenes behov. Økningen kom ikke inneværende skoleår, men fylkesdirektøren må ta høyde for at det kan komme en økning neste år.

Det er ikke lagt inn ekstra klasser innenfor tilrettelagt opplæring i dette saksfremlegget. Omfanget vet ikke fylkesdirektøren før etter søknadsfristen 1. februar, og nødvendige endringer blir tatt med når tilbudsstrukturen revideres i mars 2026.

Fylkesdirektørens vurderinger

I dette kapittelet vil fylkesdirektøren først drøfte noen generelle erfaringer og føringer som har betydning for utformingen av den samlede tilbudsstrukturen for 2026/27. Disse vurderingene vil, sammen med saksforhold og fakta presentert i kapittel 3, danne grunnlaget for forslag til endringer i tilbudsstrukturen for kommende skoleår.

Generelt

Fylkesdirektøren legger opp til at skolene i størst mulig grad får den samme kapasiteten på vg2 som skolene har på vg1 inneværende skoleår. Det samme gjelder vg3 der tilbudene videreføres i skole. Endringer på vg2 og vg3 er dermed i hovedsak et resultat av antall klasser som er startet opp på nivået under. For at ungdommer skal ha mulighet til å fullføre det utdanningsløpet de starter på, må det være samsvar mellom klassesall på vg1, vg2 og vg3. Det tas også hensyn til ledige plasser på vg1 inneværende år i dimensjoneringen av vg2-tilbudet. Ledige plasser innenfor et programområde kan føre til behov for færre klasser på neste nivå.

De aller fleste ungdommer søker skole i den regionen de selv tilhører, og gjerne den nærmeste skolen dersom denne tilbyr det programområdet de ønsker. Unntaket er først og fremst sentrumsnære skoler i Stavanger som tilbyr studiespesialisering. De tiltrekker seg søkere fra større deler av nord-Jæren. Omtrent 90 prosent av alle søkerne til vg1 får tilbud om sitt første ønske på utdanningsprogram. I år fikk 85,5 prosent oppfylt sitt første ønske både på utdanningsprogram og skole. Dette har vært tendensen i flere år i Rogaland.

Overbooking av klasser

I arbeidet med inntaket av elever vil fylkesdirektøren overbooke i noen klasser på yrkesfaglige utdanningsprogram. Overbooking fører til at elever uten tilbud får vite hvor de skal gå så tidlig som mulig, og fylkeskommunen slipper å opprette klasser med svært lav oppfyllingsgrad. Det er økonomisk rasjonelt samtidig som man reduserer antall ledige skoleplasser. I årets inntak ble overbooking brukt i et større omfang enn tidligere. Det ble til sammen overbooket med omtrent 180 søkere, hvorav 150 av disse på vg1. I år var overbooking helt nødvendig for at søkerne skulle få oppfylt rettighetene sine etter opplæringsloven § 5-1 sjette ledd. Denne bestemmelsen stadfester at søkere med rett til videregående opplæring har rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram på vg1.

Det overbookes ikke innenfor studieforberedende program hvor vanlig klassestørrelse er på 30 elever. Unntaket er vg3 påbygg hvor erfaringene tilsier at det er noe bevegelse i elevtallet i ukene etter skolestart.

Elever som skifter program underveis i opplæringsløpet

Noen elever bytter fra studieforberedende utdanningsprogram til studiespesialisering underveis i opplæringsløpet. De starter på *vg1 musikk, dans og drama, idrettsfag, medier og kommunikasjon* eller *kunst, design og arkitektur*, og går over til studiespesialisering på vg2. Elevene tar fagene geografi og samfunnsfag som privatist, og blir på den måten formelt kvalifisert for inntak. Inntakskontoret registrerer søknadene manuelt siden de ikke får søkt på vanlig måte i Vigo.

Dette fører til ledige elevplasser på vg2 og vg3 innenfor de fire nevnte programmene som ikke kan fylles opp med andre elever fordi det ikke er kryssløp til disse utdanningsprogrammene. Ordningen lar seg gjennomføre siden det ikke praktiseres fortrinnsrett fra vg1 til vg2 innenfor studieforberedende utdanningsprogram. De som opplever at de har valgt feil retning får da anledning til å bytte skole og program siden de konkurrerer med poeng fra vg1. De slipper med andre ord å begynne på et nytt vg1.

Konsekvenser av fritt skolevalg

Det frie skolevalget gjør også at fylkesdirektøren kan tilby elever skoleplass ved skoler de *ikke* har søkt, så lenge det er på programområder de er kvalifiserte for. Men ingen ungdommer plasseres på skoler «i andre enden» av fylket. Det tas hensyn til både alder og bosted så langt dette er mulig når elever med opplæringsrett tilbys plass på en skole de ikke har søkt på. Her blir hver sak vurdert manuelt etter at suppleringsinntaket er kjørt i slutten av juli. Fylkeskommunen har en nullvisjon om at alle elever skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det gjelder også i arbeidet med å finne skoleplass til søkere med rett som står uten tilbud etter at både hovedinntak og suppleringsinntak er ferdig.

Få ledige elevplasser er en betingelse for rasjonell økonomisk drift. Da er det viktig med god oversikt, at søknadsfrister blir overholdt og at skolene er villige til å legge ned overflødige og opprette nødvendige klasser helt fram til skolestart. Fylkesdirektøren er klar over at dette medfører merarbeid for rektorer og fylkesadministrasjon, men understreker betydningen av at effektiv drift gir muligheter til å omfordele ressurser til andre formål innenfor opplæringssektoren, eller andre områder som fylkeskommunen har ansvar for. Rogaland har svært høy oppfyltingsgrad i klassene, og det hadde *ikke* vært mulig dersom fylket ikke hadde hatt fritt skolevalg som modell for inntak til de videregående skolene.

Endring i søkemønster – flere ønsker yrkesfaglige utdanningsprogram

Inneværende skoleår hadde omtrent 6 av 10 søkere til vg1 et yrkesfaglig utdanningsprogram som sitt første ønske. For 7-8 år siden var fordelingen mellom yrkesfag og studieforberedende tilnærmet 50/50. Utstyrs- og plasskrevende utdanningsprogram som teknologi- og industrifag og elektro og datateknologi har opplevd størst økning. Færre primærsøkere til studieforberedende program og flere primærsøkere til areal- og kostnadskrevende utdanningsprogram fører til meget stort press på verksteder og andre yrkesfaglige fasiliteter.

Foreslått tilbudsstruktur 2026/27 utnytter skolenes fysiske kapasitet fullt ut, og særlig gjelder dette yrkesfaglige program og verksteder. Dersom søkertallene til yrkesfag

fortsetter å øke på bekostning av studieforberedende program, så må plassutfordringene løses med ytterligere leie. Disse forholdene er beskrevet nærmere i sak om rulling av skolebruksplanen 2025.

Forslag til endringer i tilbudsstruktur for kommende skoleår

I det følgende presenterer fylkesdirektøren forslag til endringer for kommende skoleår. Forslagene presenteres regionvis. Til grunn for forslagene ligger saksopplysningene som er presentert i kapittel 3 og vurderinger og føringer omtalt først i dette kapitlet. Begrunnelse for forslag til justeringer kommer fram i gjennomgangen av hvert utdanningsprogram.

Fylkesdirektøren har vært i dialog med alle skolene om forslag til endringer i skolenes tilbud, slik det presenteres i dette saksframlegget. Alle foreslåtte endringer i tilbud og kapasitet framkommer også i skole- og regionskjemaene, som vedlegg til saksframlegget.

Se vedlegg for supplerende informasjon:

Skoleskjemaene (vedlegg 1-4) angir vedtatte klasser og antall plasser ved hver skole for inneværende skoleår, samt fylkesdirektørens forslag for skoleåret 2026/27

Regionskjemaene (vedlegg 5) viser antall klasser fordelt på de fire regionene som er nevnt ovenfor fordelt på utdanningsprogram. Skjemaene viser klassetall for inneværende skoleår, og fylkesdirektørens forslag for skoleåret 2026/27.

NORDFYLKET: HAUGESUND, KARMØY, VINDAFJORD, TYSVÆR, BOKN, UTSIRA, ETNE OG SVEIO

I denne regionen er elever fra Vestland fylkeskommune tatt med i beregningen. Fylkesdirektøren har lagt til grunn at elever med opplæringsrett i grensekommunene kan søke videregående skoler i nordfylket på lik linje med ungdommer fra Rogaland.

Avgangskullet i nordfylket fra grunnskolen i 2026 synker med 47 elever i 2026, og fylkesdirektøren foreslår derfor 1 klasse reduksjon på vg1.

Det er også mindre endringer på vg2 og vg3, og den ekstra klassen i vg3 påbygg foreslås lagt ned igjen for å opprettholde tidligere fylkestingsvedtak om antall klasser i påbygg som kan ligge fast i strukturen.

Fylkesdirektøren foreslår å legge ned 1 innføringsklasse ved Karmsund vgs og 1 innføringsklasse på Kopervik vgs. Bakgrunnen er at det er nedgang i tilstrømningen av flyktninger.

Fylkesdirektøren foreslår å etablere overgangstilbud og oppretter da 1 klasse på Haugaland vgs, og 0,5 klasse på både Åkrehamn vgs og Ølen vgs.

Begrunnelse for forslag til justeringer pr. skole kommer fram i gjennomgangen av hvert utdanningsprogram under:

Tabell 4: Samlet forslag til endringer i nordfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Studiespesialisering	Skeisvang vgs			+1 kl. realfag -1. kl. SSØ
	Kopervik			-0,5 kl. SSØ
	Ølen vgs			-0,5 kl. realfag
Medier og kommunikasjon	Kopervik vgs			-0,5 kl.
Idrettsfag	Ølen vgs			+0,5 kl.
Helse- og oppvekstfag	Ølen vgs		+0,5 kl. barne- og ungdom +0,5 kl. helsearbeiderfag	
Teknologi- og industrifag	Haugaland vgs	-1 kl.		
Innføringsklasser	Karmsund vgs	-1 kl.		
	Kopervik vgs	-1 kl.		
Overgangstilbud	Haugaland vgs	+1 kl.		
	Åkrehamn vgs	+0,5 kl.		
	Ølen vgs	+0,5 kl.		

Begrunnelse for forslag til endringer i nordfylket

Studiespesialisering

Det foreslås ingen endringer på vg1 og vg2.

Klassetallene på vg3 er et resultat av årets endringer på vg2. Det ble lagt ned en halv klasse på vg2 ved Kopervik i fjor, og derfor foreslås det å redusere med tilsvarende på vg3. Det samme gjelder ved Ølen vgs.

På vg3 foreslås det en intern justering ved Skeisvang mellom realfag og SSØ, på bakgrunn av årets vg2 kapasitet. 1 klasse vg3 påbygg ved Haugaland vgs foreslås nedlagt for å opprettholde tidligere fylkestingsvedtak om antall klasser i påbygg som kan ligge fast i strukturen.

Medier og kommunikasjon

Det er ingen vg1 eller vg2 klasse i medier og kommunikasjon ved Kopervik vgs i år, og 0,5 kl. vg3 foreslås derfor lagt ned.

Idrettsfag

Ølen vgs fikk en halv klasse på vg2 i år som må videreføres på vg3 neste år.

Helse- og oppvekstfag

Det foreslås ingen endringer på vg1.

Ølen vgs har inneværende år bare en halv klasse på barne- og ungdomsarbeiderfag og en halv klasse på helsearbeiderfag. Dette foreslås økt til to hele klasser.

Det kan tenkes at fordelingen av vg2-tilbudet i regionen bør revideres når søkertallene er klare i mars 2026.

Teknologi- og industrifag

Det foreslås netto 1 klasse reduksjon i kapasitet på vg1, ved Haugaland vgs. Skolen har fram til nå hatt en ekstra klasseressurs for å dekke nødvendige kostnader knyttet til opplæring på Visnes, denne kostnaden dekkes av avdeling eiendom. Justeringen medfører derfor ikke færre plasser ved skolen.

INDRE RYFYLKE: SULDAL OG SAUDA

Regionen har én videregående skole: Sauda vgs i indre Ryfylke. Sauda vgs har en større andel elever som kommer fra andre regioner grunnet tilbud de er alene om i fylket. Det gjelder blant annet ToppVolley, yrkessjåfør og ambulansefag. Det er nesten ingen endring i avgangskullet fra kommunene i indre Ryfylke til neste år, og derfor foreslår fylkesdirektøren ingen endringer i tilbudene på vg1.

Øvrige endringer ved Sauda vgs på vg2 og vg3 er en konsekvens av antall plasser på nivået under.

De tre klasseressursene innenfor ToppVolley ved Sauda vgs er knyttet opp mot de programområdene søkerne tas inn til, men er registrert i regionskjemaene (vedlegg til saksframlegget) under vg1. Klasseressursene fordeles på både på vg1, vg2 og vg3.

Fylkesdirektøren foreslår å etablere 0,5 klasse overgangstilbud.

Begrunnelse for forslag til justeringer pr. skole kommer fram i gjennomgangen av hvert utdanningsprogram under:

Tabell 5: Samlet forslag til endringer indre Ryfylke

Utdanningsprogram	Skole	vg1	vg2	vg3
Idrettsfag	Sauda vgs		+0,5 kl.	
Teknologi- og industrifag	Sauda vgs			-0,5 kl. YSK (4. år)
Overgangstilbud	Sauda vgs	0.5kl.		

Begrunnelse for forslag til endringer i indre Ryfylke

Idrettsfag

Det er ingen endringer på vg1. Fylkesdirektøren foreslår å øke med 0,5 klasse vg2 som en konsekvens av økning i kapasiteten på vg1 inneværende år. Det er ingen forslag til endringer på vg3.

Teknologi- og industrifag

Ettersom man bare hadde elever nok til å starte en halv klasse vg3 YSK ved Sauda vgs i år, er det behov for å justere ned kapasiteten på vg4 neste år. Derfor foreslås det å legge ned en halv klasse vg4 YSK ved skolen.

MIDTFYLKET: SANDNES, STAVANGER, SOLA, RANDABERG, HÅ, KLEPP, TIME, GJESDAL, KVITSØY, STRAND OG HJELMELAND

Dette er den klart største regionen med 16 skoler (inkludert Møllehagen) som strekker seg fra Bryne vgs i sør til Randaberg vgs i nord og til Strand vgs i ytre Ryfylke. De fleste søkerne i regionen vil kunne ta seg til én eller flere av disse skolene innenfor rimelig reisetid. Derfor ser fylkesdirektøren alle disse skolene under ett når en dimensjonerer tilbudene. Søkertallene viser også at noen tilbud får søkere fra kommuner i hele regionen.

Fram til Ryfastprosjektet åpnet var det primært ungdom fra de fire kommunene i ytre Ryfylke som søkte seg til Strand vgs. Etter at tunnelforbindelsen åpnet, har skolen fått flere primærsøkere som er bosatt i Stavangerregionen. Det har blitt lettere å komme seg til Strand vgs, men samtidig også lettere å «søke seg bort». Siden Strand vgs har blitt tettere knyttet til Stavanger, er skolen nå tatt med i «midtfylket».

I midtfylket øker avgangskullet fra grunnskolen med rundt 115 elever. Her foreslår fylkesdirektøren å øke med 10 klasser på vg1. I fordelingen av klasser er det tatt høyde for at søkingen til yrkesfaglige og studieforbereende program blir omtrent som i dag. Fylkesdirektøren er usikre på om klassetallet i midtfylket kan være satt litt lavt, og det må tas en ny vurdering når man kjenner søker tallene i mars 2026. Usikkerheten forsterkes av at det er mange med utvidede rettigheter etter lovendringene i fjor, og at fylkesdirektøren ikke vet hvor mange av disse som vil søke i mars. I tillegg vet ikke fylkesdirektøren hvor mange søkere det vil bli til vg1 fra innføringstilbud for minoritetsspråklige.

Når det gjelder behov for endringer i kapasitet på vg2 og vg3, er dette stort sett en konsekvens av antall plasser i tilbudene på nivået under. Fylkesdirektøren har prøvd å ta høyde for at skolene i stor grad skal få beholde kapasiteten de har inneværende skoleår. Der det f.eks. foreslås en reduksjon på vg1 har man forsøkt å øke tilsvarende på vg2 dersom behovet tilsier det.

Begrunnelse for forslag til justeringer pr. skole kommer fram i gjennomgangen av hvert utdanningsprogram under:

Tabell 6: Samlet forslag til endringer i midtfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Studiespesialisering	Randaberg vgs	+1 kl.	-0,5 kl. SSØ	+ 0,5 kl. SSØ
	Sandnes vgs			+1 kl. realfag -1 kl. SSØ
	St. Olav vgs		-1 kl. SSØ	+ 0,5 kl. SSØ + 0,5 kl. realfag
	Stavanger katedralskole			+0,5 kl. SSØ -0,5 kl. realfag
	Sola vgs		-1 kl. SSØ	
	Bryne vgs			+1 kl. SSØ -1 kl. vg3 påbygg
	Jåttå vgs			-2 kl. vg3 påbygg
	Godalen vgs			-1 kl. vg4 påbygg
Idrettsfag	Bryne vgs			+1 kl.
	**Strand vgs	+1 kl.		
Bygg- og anleggsteknikk	Gand vgs	-2 kl.	+2 kl. tømmer	
	Øksnevad vgs	+4 kl.	+1 kl. anleggsteknikk	
	Godalen vgs		+1 kl. tømmer	
Elektro og datateknologi	Gand vgs		+2 kl. elenergi og ekom	
	Strand vgs	+1 kl.	+1 kl. elenergi og ekom +1 kl. automatisering	
Salg, service og reiseliv	Godalen vgs	+1 kl. YSK		
Teknologi- og industrifag	**Strand vgs	+2 kl.	+1 kl. industriteknologi	
	*Randaberg vgs	+2 kl.		
Innføringsklasser	Bryne vgs	-1 kl.		
	Gand vgs	-1 kl.		
	Godalen vgs	-1 kl.		
	Sola vgs	-1 kl.		
	Strand vgs	-1 kl.		
	St. Olav	-1 kl.		
Overgangstilbud	Bryne vgs	+1 kl.		
	Gand vgs	+1 kl.		
	Godalen vgs	+1 kl.		
	Strand vgs	+0,5 kl.		

*Det er behov for 2 kl. vg1 TIF, og det jobbes med å finne egnede lokaler. Klassene kan derfor bli plassert ved en annen skole.

**Det er per nå uavklart om skolen klarer disse klassene grunnet mangel på fellesarealer/klasserom.

Fylkesdirektøren foreslår å legge ned 1 innføringsklasse ved hver av skolene som har dette tilbudet i midtfylket. Dette fordi behovet er mindre enn før fordi det kommer færre flyktninger.

Det foreslås å etablere overgangstilbud ved flere skoler, i midtfylket gjelder dette Godalen vgs (1 klasse), Gand vgs (1 klasse), Bryne vgs (1 klasse) og Strand vgs (0,5 klasse).

Begrunnelse for forslag til endringer i midtfylket

Studiespesialisering

På grunn av økt elevtall i midtfylket foreslås det å opprette 1 klasse på vg1 ved Randaberg vgs. Øvrige endringer på Randaberg vgs foreslås som en videreføring av kapasiteten på foregående nivå.

St. Olav vgs fikk en ekstra klasse på vg1 for to år siden som så ble videreført på vg2 i fjor. Denne legges ned på vg2, men må videreføres på vg3.

Ved Sandnes vgs og Stavanger katedralskole foreslås det justering i tilbudet mellom realfag og SSØ.

I august i år ble det lagt ned 1 klasse vg1 ved Sola vgs, og denne reduksjonen foreslås derfor videreført på vg2.

Det økes med 1 klasse vg3 SSØ på Bryne som følge av antall klasser på vg2 i år.

Som følge av søkingen ble det opprettet tre ekstraklasser med vg3 påbygg til generell studiekompetanse inneværende år. Klassene foreslås tatt ned igjen siden antall påbyggklasser som kan ligge fast i tilbudsstrukturen ikke skal overstige 14. Det foreslås at vg3 påbygg reduseres med 1 klasse ved Bryne vgs og 2 klasser ved Jåttå vgs. Fylkesdirektøren antar at søker tallene i mars 2026 tilsier at antall klasser med vg3 påbygg til generell studiekompetanse på nytt må økes.

Vg4 påbygg på Godalen vgs foreslås nedlagt på grunn av lav oppfyltingsgrad i klassen inneværende år og ut fra en total kapasitetsvurdering av tilbudet i regionen.

Idrettsfag

Det opprettes 1 klasse vg1 idrett på Strand vgs som følge av økt elevtall fra grunnskolen. Skolen ikke har fysisk plass til klassen med mindre man får utvidet arealene - enten i form av at 3. etasje i nybygget blir innredet, eller at man en finner løsning i leide lokaler.

Bryne vgs fikk en ekstra klasse på vg2 i år som må videreføres på vg3 neste år.

Bygg- og anleggsteknikk

Ved Gand vgs foreslår fylkesdirektøren å legge ned 2 klasser vg1, samtidig med å opprette 2 vg2 klasser tømrer.

Nybygget på Øksnevad vgs blir ferdigstilt høsten 2026, og det opprettes derfor 4 klasser vg1 og 1 klasse vg2 anleggsteknikk.

Fylkesdirektøren foreslår å opprette 1 klasse vg2 tømrer ved Godalen vgs som følge av kapasiteten på vg1 inneværende år.

Fylkesdirektøren har mottatt en henvendelse fra Rogaland tresenter (vedlegg), som ber om at vg2 treteknikk flyttes fra Godalen vgs til en skole lenger sør i fylket. Godalen vgs har full klasse, utrolig gode fasiliteter og nye lærerkrefter inn i dette faget. De har også i det daglige et veldig godt samarbeid med opplæringskontoret og bransjen, og stiller seg uforstående til henvendelsen fra Rogaland tresenter om flytting av tilbudet. Skolen jobber også godt sammen med opplæringskontoret om blant annet søknad om kryssløp fra utdanningsprogrammet håndverk, design og produktutvikling (HDP) og samarbeider om å arrangere Skole-NM i snekkerfaget i 2026.

Rekrutteringsutfordringene handler ikke nødvendigvis om hvilken skole tilbudet er plassert på. Til det er det alt for små avstander her i distriktet. Fylkesdirektøren erfarer i andre populære fag at avstand ikke er utfordringen. Det handler om å få fram hvilket godt tilbud dette er. Fylkesdirektøren anbefaler ikke flytting av tilbudet på nåværende tidspunkt.

Elektro og datateknologi

Det foreslås opprettet 1 klasse vg1, 1 klasse vg2 elenergi og ekom og 1 klasse vg2 automatisering ved Strand vgs. Dette har vært planlagt siden skolen ble vedtatt utbygget, og vil passe godt med at det i dag er høye søkertall i forhold til kapasitet på utdanningsprogrammet.

Fylkesdirektøren forslår å opprette 2 klasser vg2 elenergi og ekom på Gand vgs.

Salg, service og reiseliv

I tråd med vedtatt tilleggsforslag i fjorårets tilbudsstruktur sak (FT 133/2024), foreslår fylkesdirektøren å opprette 1 klasse vg1 YSK på Godalen vgs.

Teknologi- og industrifag

Fylkesdirektøren ser behov for å opprette til sammen 4 klasser vg1 TIF. Det foreslås opprettet 2 klasser vg1 TIF og 1 klasse vg2 industriteknologi på Strand vgs. Skolen har utfordringer med plass til klassene, og mulige løsninger på dette er at 3. etasje i nybygget blir innredet, eller at man en finner løsning i leide lokaler.

Det foreslås også 2 klasser vg1 TIF på en annen skole. Disse er foreløpig lagt til Randaberg vgs, men er avhengig av leie og kan bli plassert på en annen skole. Fylkesdirektøren jobber med å finne egnede lokaler de to klassene.

SØRFYLKET: EIGERSUND, SOKNDAL, BJERKREIM, LUND OG SIRDAL

Regionen består primært av Dalane vgs, som rekrutterer elever fra et stort geografisk område. For de fleste ungdommer bosatt i kommunene Eigersund, Sokndal, Lund, Bjerkreim samt Sirdal i Vest-Agder, vil Dalane vgs være den nærmeste skolen, litt avhengig av hvilke tilbud de søker. Det samme gjelder noen ungdommer i Hå kommune.

Avgangskullet fra grunnskolene i kommunene i sørfylket synker med rundt 5 ungdommer kommende skoleår, og det legges derfor ikke opp til endringer på vg1.

Fylkesdirektøren foreslår å legge ned 1 innføringsklasse ved Dalane vgs fordi det kommer færre flyktninger enn tidligere.

Videre foreslår fylkesdirektøren å etablere overgangstilbud, og å opprette 0,5 klasse på Dalane vgs.

Begrunnelse for forslag til justeringer kommer fram i gjennomgangen under:

Tabell 7: Samlet forslag til endringer i sørfylket

Utdanningsprogram	Skole	vg1/andre tilbud	vg2	vg3
Helse- og oppvekstfag	Dalane vgs		+1 kl. barne- og ungd.	
Elektro og datateknologi	Dalane vgs			+1 kl. YSK (4.år)
Innføringsklasser	Dalane vgs	-1 kl.		
Overgangstilbud	Dalane vgs	+0,5 kl.		

Begrunnelse for forslag til endringer i sørfylket

Helse- og oppvekstfag

Det ble opprettet 1 ny klasse vg1 helse- og oppvekstfag inneværende år, og derfor foreslår fylkesdirektøren å øke med 1 klasse vg2 barne- og ungdomsarbeider.

Elektro og datateknologi

Dalane vgs startet 1 klasse innenfor yrkesfag med studiekompetanse (YSK) for tre år siden som må videreføres på vg4 neste år. Klassen ble lagt til programmet elektro og datateknologi selv om skolen også legger til rette for YSK innenfor teknologi- og industrifag og bygg- og anleggsteknikk.

Oppsummering alle regioner

I nordfylket synker elevtallet fra grunnskolen med ca. 47 elever i 2026.

Fylkesdirektøren foreslår derfor 1 klasse mindre på vg1. I indre Ryfylke er det ikke behov for å gjøre justeringer på vg1 ettersom avgangskullet 2026 er tilnærmet likt som i år.

Til neste skoleår økes avgangskullet i midtfylket med ca. 115 elever. Av den grunn foreslås kapasiteten justert opp med 9 klasser på vg1. I sørfylket er det ca. likt antall

avgangselever fra grunnskolene som våren 2025, og det foreslås derfor ingen endring i klassetallet på vg1.

Klassetallet på vg2 foreslås økt med 10 klasser som følge av antall klasser på vg1 inneværende skoleår. På vg3 legges det opp til en reduksjon på 2 klasser.

Fylkesdirektøren anbefaler at rammen for skoleåret 2026/27 settes til 1 069,5 klasser. Det innebærer en økning i klassetall på 14,5 klasser sammenlignet med året før.

Tabell 8 oppsummerer det samlede forslaget til endringer i neste års tilbudsstruktur:

Tabell 8: Endringer i klasser fordelt på utdanningsprogram og nivå

Utdanningsprogram	2025/26	2026/27	vg1	vg2	vg3	Endring
STUDIEFORBEREDENDE						
Idrettsfag	47	50	1	1,5	0,5	3
Kunst, design og arkitektur	15	15	0	0	0	0
Medier og kommunikasjon	12,5	12	0	0	-0,5	-0,5
Musikk, dans og drama	24	24	0	0	0	0
Studiespesialisering	253	249	1	-2,5	-2,5	-4
YRKESFAGLIGE						
Bygg- og anleggsteknikk	68	73	2	4		6
Elektro og datateknologi	89	95	1	4	1	6
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	18	18	0	0	0	0
Helse- og oppvekstfag	116	118	0	2	0	2
Håndverk, design og produktutvikling	4	4	0	0	0	0
Informasjonsteknologi og medieproduksjon	18	18	0	0		0
Naturbruk	23	23	0	0	0	0
Restaurant- og matfag	16	16	0	0		0
Salg, service og reiseliv	38,5	39,5	1	0		1
Teknologi- og industrifag	145,5	149	3	1	-0,5	3,5
*Andre tilbud (tilrettelagt, innføringstilbud, overgangstilbud, nettskole etc.)	121	118,5				-2,5
Sum endringer			9	10	-2	14,5

* Klassetallet for individuelt tilrettelagt opplæring i egen gruppe ble tatt ut av oversikten fra og med skoleåret 24/25. Dette utgjorde 33,5 klasser og er videreført i sin helhet som ressurser til skolene. Skolene tildeles ressurser ut fra hvor mange elever som har rett på individuelt tilrettelagt opplæring.

Konklusjon

Fylkesdirektøren har i denne saken vurdert en lang rekke forhold og faktorer i arbeidet med tilbudsstruktur for 2026/27. Blant sentrale faktorer er størrelsen på avgangskullet fra grunnskolen, fordeling mellom studieforbereidende og yrkesfag, tilgang på læreplasser, oppfyltingsgrad og sammenhengen mellom vg1, vg2 og vg3.

Det legges opp til at skolene i størst mulig grad får den samme kapasiteten på vg2 som skolene har på vg1 inneværende skoleår. Det samme gjelder vg3 der tilbudene videreføres i skole. Endringer på vg2 og vg3 er i hovedsak et resultat av antall klasser som er startet opp på nivået under. For at ungdommer skal ha mulighet til å fullføre det utdanningsløpet de starter på, må det være samsvar mellom klassetall på vg1, vg2 og vg3. Det tas også hensyn til ledige plasser på vg1 i dimensjoneringen av vg2-tilbudet, og ledige plasser innenfor et programområde kan føre til behov for færre klasser på neste nivå.

Fylkesdirektøren vurderer at rammen på 1 069,5 klasser trolig vil gi plass til alle elever med ungdomsrett skoleåret 2026/27. Når søkingen er kjent i mars 2026, vil sak om tilbudsstruktur bli revidert slik at det er bedre samsvar mellom tilbud og søkertall. Rammen på 1 069,5 klasser vil da kunne bli noe endret som følge av søkemønsteret. Det som er helt sikkert, er at det vil bli foreslått endringer innenfor rammen mellom programområder som følge av søkertallene. Inntaksnemnda vil behandle disse forslagene til endringer i møtet i mars 2026. Dette er nærmere kommentert i kapittel 1 i saksframlegget.

Forslag til vedtak

1. Endringer i tilbudsstruktur for skoleåret 2026/27 fordelt på de enkelte regioner og skoler vedtas i samsvar med fylkesdirektørens forslag slik de framkommer i tabellene 4-8. Det vises også til region- og skoleskjema som følger saksframlegget.
2. Utgifter til nye opplæringstilbud og endringer av disse sammen med kostnader til nødvendig utstyr dekkes av budsjettposten for klasseordningen. Fylkesdirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettendringer i denne forbindelse. Dersom søkertallene i mars 2026 tilsier at endringene ikke kan dekkes av nevnte budsjettpost, vil dette fremmes i sak til revidert budsjett.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 29.10.2025

Arkivreferanse: 2025/74732-1

Saksbehandler: Jørgen Solvik og Kristin Dybdal Holthe

Seksjon: Dimensjonering og inntak

Rullering av skolebruksplanen 2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
83/2025	07.11.2025	Ungdommens fylkesråd
89/2025	10.11.2025	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
57/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Skolebruksplan 2025

Vedlegg:

- 1 Skolebruksplan 2025

Sammendrag

I skolebruksplan 2025 har fylkesdirektøren beskrevet elevtallsutviklingen på kort og lang sikt, presentert status for allerede vedtatte prosjekt knyttet til utbygging og rehabilitering av skolene våre, og belyst hvordan det midlertidige kapasitetsbehovet kan dekkes med leie av lokaler.

De vel 20 siste årene har antall elevplasser økt med rundt 3900 - fra 14 500 elevplasser og 806 skoleklasser skoleåret 2002/03, til rundt 18 400 elevplasser og 1055 skoleklasser skoleåret 2025/26. Det er en økning på 250 klasser. Skoleåret 2026/27 er størrelsen på ungdomskullet som skal inn i vgs litt større enn det som kom inn i høsten 2025. Våren 2026 kommer rundt 7100 ungdommer ut av grunnskolen.

Regionale forskjeller og høyere antatt vekst

I arbeidet med dimensjonering av skoleplasser tar fylkesdirektøren utgangspunkt i tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) som viser antall barn og unge som går i

kommunale og private grunnskoler, og tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) som viser aldersfordeling pr. kommune, samt antall barn mellom 0 og 5 år.

SSB utarbeider framskrivninger annet hvert år, med scenarier basert på lav, middels og høy vekst. I 2024-framskrivingene er hovedtrekkene, på samme måte som tidligere framskrivninger, befolkningsvekst i sentrale strøk og aldring i distriktene. Tendensen med at unge voksne i distriktene flytter til mer sentrale strøk forventes å fortsette. Dette bidrar til at det er betydelige forskjeller i forventet befolkningsutvikling innad i Rogaland. Befolkningsutviklingen i senere år preger byråets framskrivninger, slik at forventninger om vedvarende høy flyktningetilstrømning og en positiv konjunkturutvikling nå i større grad preger framskrivingene enn i tilsvarende framskrivninger for to år siden.

Sørfylket antas å nå elevtallstoppen skoleåret 2026/27, med behov for rundt 975 elevplasser samlet for alle trinn. Endringen i søkemønsteret, fra studieforbereidende til yrkesfaglige studieprogram, gjør situasjonen for utstyrskrevende yrkesfag krevende de nærmeste årene. Fra skoleåret 2027/28 synker elevtallet, og behovet for elevplasser i regionen reduseres gradvis til rundt 650 skoleåret 2040/41, 300 færre enn toppåret.

I midtfylket går rundt 5140 elever ut fra grunnskolen våren 2026, en økning på ca. 130 elever fra 2025. Den samlede økningen for alle trinn er på 330 elever sammenlignet med inneværende skoleår. De påfølgende to skoleårene forblir elevtallet på omtrent samme høye nivå. Fra skoleåret 2029/30 reduseres elevtallet og dermed plassbehovet gradvis. Prognosene tilsier at mange av leieavtalene kan bli avsluttet i tråd med nedgangen. Fra skoleåret 2034/35 vil det trolig være flere elevplasser enn elever og det kan bli noe overkapasitet, men dersom den høye søkingen til yrkesfag fortsetter, må en vurdere omdisponering av arealer og eventuelt ytterlige leie av verksteder. I løpet av 2040-tallet kan elevkullene i Stavangerområdet komme opp på nesten samme nivå som i dag.

Indre Ryfylke har sin elevtopp inneværende skoleår med 450 elever. Prognosene tilsier en reduksjon i antall elever i årene som kommer. For skoleåret 2040/41 anslås det samlede behovet for elevplasser å være redusert med rundt 100 sammenlignet med inneværende år, til ca. 350 elevplasser inkludert toppvolley, yrkessjåfør og Vg2 ambulansefag.

I nordfylket går 1 528 ungdommer ut av grunnskolen våren 2026. Det er en liten nedgang på rundt 50 fra inneværende skoleår, men det samlede behovet for elevplasser skoleåret 2026/27 er, alle trinn medregnet, 85 flere enn idag. Skoleåret 2027/28 er det en liten økning i elevtallet før det igjen reduseres fra 2028/29. Skoleåret 2040/41 vil behovet for elevplasser være redusert med rundt 1000, sammenlignet med inneværende skoleår dersom alle velger en offentlig vgs.

Fulle skoler og utstrakt leie

Rogaland nærmer seg toppen av en betydelig vekst i elevtallet med store ungdomskull som går ut av grunnskolene i midtfylket. Dersom søkemønsteret

forsterker seg og enda flere søker yrkesfag, vil det bli svært krevende å møte dette behovet de neste årene. Hovedproblemet er at skolene våre er overfylte, og at nye elevplasser hovedsakelig må opprettes i leide lokaler. Det kommer til å bli enda trangere om plassen de to-tre neste årene. Det største kullet fra grunnskolen begynner på Vg1 i 2026. Leiearealene må utvides ytterligere i 2026-28. I all hovedsak gjelder dimensjoneringsutfordringene for Stavanger- og Jærregionen.

Opplæringsloven gir alle søkere til Vg1 rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram. Søkere til Vg2 og Vg3 har rett til inntak til et tilbud som bygger på nivået under, såfremt de er kvalifiserte. Dette låser fylkeskommunen når det kommer til hvilke tilbud elevene kan tas inn til. Når søkingen til utstyrskrevenye yrkesfag fortsetter å øke, og det ikke er plass til flere klasser i skolene våre, må man leie for å ta hånd om den økte etterspørselen. Det krever flere ressurser til utstyr, mest fordi man ikke har tilgang på skolenes øvrige verksteder når opplæringen skjer i leide lokaler. Det påløper også kostnader for å frakte elevene til og fra kroppsøving eller til og fra moderskolen dersom noen av fagene må tilbys der.

Ny lov gir rett til så mange omvalg man ønsker fram til fylte 19 år. I praksis vil det si at elevene kan gjøre tre omvalg på Vg1-nivå, mot ett tidligere. Det vil føre til at flere vil bruke lenger tid på opplæringen. Det vil trolig gå et par år før man har erfaringstall som viser hvordan de nye rettighetene slår ut.

Meget høy oppfyltingsgrad er i seg selv positivt og bidrar til at Rogaland fylkeskommune er struktur- og kostnadseffektive. Når oppfyltingsgraden er så høy at fleksibiliteten i skolene opphører, gir det andre utfordringer og kostnader. Inneværende skoleår har flere klasser på Vg1 og Vg2 yrkesfag en oppfyltingsgrad på over 100 prosent. Overbookede klasser utfordrer pedagogikken og utgjør en potensiell slitasje for lærere, klasse miljø og skolenes øvrige fasiliteter.

Gjennomføringen i Rogaland er historisk høy. Skal denne fortsette å være på et høyt nivå må tilbudet elevene får gjennom utdanningsprogram og skoletilbud i størst mulig grad samsvare med elevenes primære ønsker.

Kommende politiske saker

En ev. ny videregående skole i Stavanger, framtidig lokalisering av fagskolen Rogaland, studiested Stavanger og en eventuell arealutvidelse på Kongsgård vil alle få betydning for den samlede arealutnyttelsen framover, spesielt i Stavangerregionen.

Problemstilling

Skolebruksplanen er de folkevalgtes styringsdokument for å sikre en økonomisk bærekraftig løsning innenfor de bygningsmessige og økonomiske rammene som er satt. Målet med rullering av skolebruksplanen 2025 er å sikre at vi har elevplasser til alle med rett på skoleplass og gode leieavtaler for den midlertidige elevtallstoppen. Skolebruksplanen skal legge til rette for fleksible, langsiktige og robuste løsninger,

både samlet og regionvis, i tilpasningsdyktige bygg som ivaretar skolenes pedagogiske behov. Den skal gi forutsigbarhet når det gjelder investeringer, hvilke bygningsmessige tiltak som skal gjennomføres og når det skal skje. De folkevalgte bes om å ta stilling til fylkesdirektørens forslag til rullering av skolebruksplanen for 2025.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Skolebruksplan 2025 vedtas.
2. Investeringer i skolebygg realiseres i tråd med økonomiplan 2026-2029.
3. Fylkesdirektøren fortsetter arbeidet med ny videregående skole i Stavanger i tråd med politiske vedtak og rammer gitt i økonomiplan og investeringsbudsjett.
4. En volumstudie med mulige løsninger på arealutfordringene ved Kongsgård legges fram til politisk behandling våren 2026.
5. Fylkesdirektøren arbeider videre med utviklingen av Karmsundområdet i tråd med utviklingsplan.
6. Fylkesdirektøren fortsetter arbeidet med å finne tilgjengelig idretts- og kroppsøvingsareal i Stavangerområdet inntil ny skole eventuelt er på plass.
7. Fylkestinget får en statusrapport for arbeidet knyttet til vedtatt skolebruksplan 2025 i juni 2026.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 27.10.2025

Arkivreferanse: 2025/69437-2

Saksbehandler: Lars Jørgen Skolem

Avdeling: Fylkesadvokaten

Svar på høring - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
79/2025	07.11.2025	Ungdommens fylkesråd
58/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsnotat - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.pdf

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. Forslaget begrunnes i et opplevd behov for å reagere mot en samfunnsutvikling der kriminelle nettverk i økende grad virker å rekruttere unge i sin virksomhet. Lovforslaget innebærer at det er brudd på et selvstendig straffebud å involvere mindreårige i kriminelle handlinger.

Fylkesdirektøren støtter i hovedsak departementets forslag, med noen merknader. Fylkesdirektøren anbefaler at Rogaland fylkeskommune leverer høringssvar som gir uttrykk for støtte og for noen betenkningsknyttet til lovforslaget.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune leverer følgende høringssvar til Justis- og beredskapsdepartementet:

Rogaland fylkeskommune støtter ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet, men stiller også spørsmål ved departementets vurdering av bestemmelsens omfang. Rogaland fylkeskommune mener det bør komme frem av bestemmelsen eller merknader til denne en avgrensning mot straffebud som etter sin art ikke er beslektet med organisert kriminalitet.

Rogaland fylkeskommunes vurderinger og begrunnelser kommer frem av saksframlegget.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Andreas S. K. Tharaldsen

kst. fylkesadvokat

Bakgrunn for saken

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 3. september 2025 på høring et forslag om ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. Frist for å levere høringssvar er 1. desember 2025.

Fylkesutvalget er i medhold av delebert fullmakt i Ansvar og myndighet i Rogaland fylkeskommune gitt myndighet til å inngi høringsuttalelse på fylkeskommunens vegne når ikke annet er særskilt bestemt. Fylkesdirektøren anbefaler at det inngis høringssvar i saken.

Problemstilling

Spørsmålet er om Rogaland fylkeskommune støtter forslaget til ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet eller ikke. Det gjøres i denne saken rede for forslaget til lovendring, fylkesdirektørens vurdering og fylkesdirektørens anbefaling til høringssvar.

Saksopplysninger

Justis- og beredskapsdepartementets forslag og begrunnelse for dette

De senere år har politiet beskrevet en økning i antallet barn og unge som blir rekruttert inn i kriminelle miljøer, og det er meldt om liknende utvikling i Danmark og Sverige, samt Europa for øvrig. Rekrutteringen beskrives som en kynisk strategi for at bakmennene selv kan unngå risiko og straffeforfølgning. De kriminelle nettverkene bruker særlig internett og sosiale medier til å rekruttere unge til å gjennomføre eller bistå i kriminelle handlinger, i tillegg til at de unge ofte blir bedt om å rekruttere andre unge personer til å delta i samme nettverk. Justis- og beredskapsdepartementet beskriver utviklingen som «et alvorlig og økende samfunnsproblem». Det er tverrpolitisk enighet om at det er et behov for å motvirke denne utviklingen.

Etter gjeldende rett, vil den som på ulike måter bidrar til at en mindreårig begår eller involveres i kriminalitet kunne straffes for medvirkning til lovbrudd begått av den mindreårige, jf. straffeloven § 15. Videre kan det i straffutmålingen være en skjerpende omstendighet at lovbruddet er begått ved å utnytte eller forlede en

mindreårig medhjelper, jf. straffeloven § 77 bokstav g. Involvering av mindreårige kan også falle innunder flere av straffelovens straffebud om forbund om å begå kriminelle handlinger. Dersom den mindreårige er tvunget eller truet til å delta i straffbare handlinger, vil dette kunne falle innunder straffelovens regler om tvang og trusler, jf. straffeloven §§ 251 og 263. Involvering av mindreårige i straffbare handlinger vil dermed i de fleste tilfeller allerede være regulert i straffeloven.

Selv om involvering av mindreårige i straffbare handlinger i de fleste tilfeller allerede er regulert i straffeloven, mener Justis- og beredskapsdepartementet at det det kan reises spørsmål ved om gjeldende rett gir et tilstrekkelig strafferettslig vern mot at barn involveres i straffbare handlinger eller straffbar virksomhet. Ved å inkludere en egen bestemmelse om dette i straffeloven, vil det særlig klanderverdige i involvering av barn og unge markeres tydeligere i regelverket. Videre vil en slik bestemmelse kunne få et noe mer omfattende virkeområde enn de bestemmelsene som allerede finnes i straffeloven, for eksempel ved at en slik bestemmelse vil gjøre det straffbart å involvere mindreårige i straffbare handlinger som utføres av andre.

Departementets foreslår at bestemmelsen gjelder tilfeller der det er andre enn den mindreårige selv som er i hovedsak står bak lovbruddet, jf. den foreslåtte ordlyden «involverer». Dette betyr at hvis den mindreårige selv i vesentlig grad står bak lovbruddet, vil det ikke være aktuelt å straffe eventuelle medvirkere etter den foreslåtte bestemmelsen (men de kan likevel straffes etter straffelovens bestemmelse om medvirkning til straffbar handling). Også tilfeller der jevnaldrende ungdommer på felles initiativ begår en straffbar handling, vil i utgangspunktet falle utenfor bestemmelsens virkeområde. Samtidig er det ikke et krav for at bestemmelsen skal få anvendelse at den som involverer den mindreårige er høyt oppe i et kriminelt hierarki – også hvis den som involverer den mindreårige er langt nede i den kriminelle virksomhetens hierarki, vil bestemmelsen gjelde. Også mindre sentrale aktører i lovbruddet, som for eksempel den som overleverer et våpen til den mindreårige som senere skal benyttes til en kriminell handling, kan dømmes etter den foreslåtte bestemmelsen.

Departementet foreslår i bestemmelsen en oppramsing av handlinger som faller innunder begrepet «involverer». Dette er «instruerer», «gir oppdrag til», «yter fordeler til», «overleverer formuesgoder til», «medbringer» og «eller på annen måte involverer». Oppstillingen er ikke uttømmende, jf. formuleringen «eller på annen måte

involverer». De angitte handlingene viser at bestemmelsen har et svært vidt virkeområde, og at enhver form for involvering av mindreårige i kriminelle handlinger omfattes. Årsaken til at også «medbringer» skal regnes for å være «involvering», er at det at en mindreårig er til stede når kriminalitet begås, vil kunne være en rekrutteringsprosess til kriminelle miljøer, og at den mindreåriges tilstedeværelse kan svekke den mindreåriges motforestillinger mot selv å begå lovbrudd.

Den foreslåtte bestemmelsen innebærer et forbud mot å involvere en person under 18 år i «en straffbar handling [eller virksomhet]». «Straffbar handling» betyr her enhver straffbar overtredelse av straffeloven eller spesiallovgivningen, uten at det er avgrenset mot ett eller flere spesifikke lovbrudd eller lovbrudd av en viss alvorlighet eller med en bestemt strafferamme. Departementet begrunner det svært vide omfanget av bestemmelsen med at straffverdigheten av å involvere barn i kriminalitet tilsier at bestemmelsen bør gjelde generelt.

Departementet har også vurdert om det bør være straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling. Jevnbyrdighet i alder og utvikling vil føre til straffbortfall etter den tilsvarende bestemmelsen i den svenske straffeloven, men ikke den danske.

Departementet mener det ikke bør være straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling, og begrunner dette med at involveringen er klanderverdig også når den som involverer selv er under 18 år. Videre mener departementet at straffbortfall i disse tilfellene vil kunne bidra til å uthule bestemmelsen.

For å kunne straffes i norsk rett, er utgangspunktet at gjerningspersonen har utvist forsett, jf. straffeloven § 21. Departementet mener skyldkravet etter den foreslåtte bestemmelsen heller bør være at gjerningspersonen har utvist uaktsomhet med tanke på den involvertes alder. Dette begrunnes særlig i effektivitetshensyn og i at det anses som svært straffverdig å involvere mindreårige i kriminalitet.

Strafferammen er foreslått å være fengsel i inntil tre år. Departementet stiller spørsmål ved om strafferammen heller bør være «bot eller fengsel inntil tre år». Ettersom straffebudet rammer et stort spenn straffbare handlinger, vil en slik alternativ formulering innebære at man kan reagere med bare bot, og at gjerningspersonen dermed ikke dømmes til fengsel for et lovbrudd som normalt bare ville ført til bot. Departementet mener likevel at bestemmelsen skal angi strafferammen som fengselsstraff, ettersom involvering av mindreårige i kriminalitet er så alvorlig at det alminnelige straffenivået bør ligge på fengselsstraff.

Departementet viser i denne forbindelse til at straffeloven § 80 gir hjemmel til å fastsette en mildere reaksjonsform enn det som er foreskrevet i bestemmelsen dersom det foreligger bestemte formidlende omstendigheter. Departementet mener videre at det ikke vil være nødvendig med en høyere strafferamme for grove overtredelser av bestemmelsen (for eksempel hvis den involverte mindreårige er under den kriminelle lavalder på 15 år), men det er likevel utformet en alternativ bestemmelse som viser hvordan grove overtredelser eventuelt kan reguleres.

Departementets ulike forslag til utforming av bestemmelsen gjengis like nedenfor.

Departementets primære forslag:

§ 200 Involvering av mindreårige i kriminalitet

Den som instruerer, gir oppdrag til, yter fordeler til, overleverer formuesgoder til eller medbringer en person under 18 år, og dermed eller på annen måte involverer denne i en straffbar handling, straffes med [bot eller] fengsel inntil 3 år. Uvitenhet om den mindreåriges alder fører ikke til straffrihet hvis gjerningspersonen [på noen måte] kan klandres for sin uvitenhet.

Departementets alternative forslag (forskjellen ligger i lovteknisk utforming, og skal ikke innebære noen realitetsforskjell fra det primære forslaget):

§ 200 Involvering av mindreårige i kriminalitet

Den som involverer en person under 18 år i en straffbar handling [eller virksomhet], straffes med [bot eller] fengsel inntil 3 år. Involveringen kan for eksempel bestå i å instruere, gi oppdrag, yte fordeler eller overlevere formuesgoder til den mindreårige, eller å bringe den mindreårige med seg, på en slik måte at den mindreårige involveres i en straffbar handling. Uvitenhet om den mindreåriges alder fører ikke til straffrihet hvis gjerningspersonen [på noen måte] kan klandres for sin uvitenhet.

Dersom straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling er aktuelt i bestemmelsen, foreslår departementet at dette gjøres ved at bestemmelsen tilføyes et annet ledd som lyder:

Straff etter første ledd kan bortfalle dersom gjerningspersonen og den mindreårige er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling og overtredelsen for øvrig må anses som mindre alvorlig.

Dersom det skal være behov for høyere strafferamme ved alvorlige tilfeller av involvering, foreslår departementet at dette inntas som en egen bestemmelse:

§ 200 a Grov involvering av mindreårige i kriminalitet

Grov involvering av mindreårige i kriminalitet straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om involveringen er grov skal det særlig legges vekt på

- a. om den mindreårige er under 15 år,*
- b. om involveringen gjelder alvorlig kriminalitet,*
- c. om involveringen har et systematisk og organisert preg, og*
- d. om det er utøvet press, overtalelse eller lignende.*

Fylkesdirektørens vurderinger

Rogaland fylkeskommune har ansvar for den videregående opplæringen for elever i fylket, og dermed er det en stor gruppe ungdommer under 18 år som fylkeskommunen har daglig omsorg for. Den foreslåtte bestemmelsen er ment å gi denne gruppen et økt vern, og fylkesdirektøren mener derfor det er innenfor fylkeskommunens interesseområde å uttale seg om bestemmelsen.

Fylkesdirektøren ser med bekymring på den siste tids hendelser som er gjengitt i mediene, der det ser ut til at kriminelle nettverk i økende grad er villige til å bruke ungdommer under 18 år til å utføre alvorlig kriminalitet. Fylkesdirektøren er enig med Justis- og beredskapsdepartementet i at utviklingen må ses som et alvorlig og økende samfunnsproblem, og at det er viktig å ta grep for å motvirke utviklingen.

Den foreslåtte bestemmelsen vil i all hovedsak dekke handlinger som allerede i dag er straffbare, som vist ovenfor, og fylkesdirektøren er dermed noe usikker på hvilket behov den foreslåtte bestemmelsen faktisk vil dekke. Slik fylkesdirektøren forstår situasjonen, vil det i de aller fleste tilfeller der mindreårige involveres i eller rekrutteres til kriminalitet allerede i dag være tilstrekkelig mulighet til å reagere etter straffelovens bestemmelser om medvirkning, forbund og tvang og trusler. Dette tilsier at behovet for bestemmelsen neppe er særlig stort.

Når fylkesdirektøren likevel støtter innføringen av en bestemmelse som den departementet har foreslått, skyldes dette et behov for å signalisere klanderverdigheten og straffbarheten i at kriminelle nettverk forsøker å rekruttere mindreårige. Den utviklingen man har sett på dette området i både Skandinavia og Europa for øvrig de senere år, er en utvikling det er særlig viktig å reagere tydelig og synlig på.

Fylkesdirektøren tar ikke stilling til hvilken av de alternative forslagene til ny straffelov § 200 som skal innføres. Slik fylkesdirektøren ser det, er begge bestemmelsene dekkende, og de har samme realitetsinnhold.

Fylkesdirektøren støtter departementets vurdering av at det ikke skal være straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling. Også mindreårige kan være deltakere i kriminelle nettverk, og bestemmelsen vil kunne miste mye av sin funksjon hvis disse mindreårige kan rekruttere klassekamerater uten at bestemmelsen kommer til anvendelse. Det er mulig å tenke seg tilfeller der kriminelle nettverk da utpeker en egen «rekrutteringsansvarlig» som er under 18 år.

Slik fylkesdirektøren ser det, vil det være nødvendig å reagere særlig strengt i tilfeller der kriminelle nettverk forsøker å rekruttere ungdommer under den kriminelle lavalder. Barn under 15 år må antas å være mindre motstandsdyktige mot påvirkning fra slike nettverk, og det vil være svært problematisk om disse barna allerede i ung alder blir aktivt påvirket til å velge en kriminell løpebane. I løpet av høsten 2025 har det vært gjengitt flere saker i mediene barn under den kriminelle lavalder antas å ha blitt rekruttert inn i alvorlig voldskriminalitet, og dette viser at utfordringen er reell. Fylkesdirektøren støtter av denne grunn at det innføres en egen bestemmelse om grov involvering av mindreårige i kriminalitet.

Selv om fylkesdirektøren støtter innføringen av en bestemmelse om grov involvering av mindreårige i kriminalitet, vil fylkesdirektøren peke på det problematiske i foreslått § 200 a bokstav c (*om involveringen har et systematisk og organisert preg*). Den foreslåtte bestemmelsen (§ 200) om involvering av mindreårige i kriminalitet er særlig ment å ramme kriminelle nettverks utnyttelse av mindreårige, og slik utnyttelse vil normalt måtte antas å ha et systematisk og organisert preg. Dersom systematisk og organisert preg regnes opp som en av grunnene til at involveringen blir regnet som grov, kan dette føre til at også mindre alvorlige tilfeller av involvering av mindreårige

straffes hardere enn de ellers ville blitt straffet etter foreslått § 200. Dette må ses i sammenheng med det fylkesdirektøren beskriver i avsnittet direkte nedenfor.

Formålet med bestemmelsen er å ramme rekrutteringen til kriminelle nettverk, og fylkesdirektøren mener den foreslåtte utformingen er for lite spisset til å gjøre dette på en god måte. Slik bestemmelsen er foreslått utformet, vil enhver form for straffbar handling, inkludert for eksempel brudd på trafikkreglene, falle innunder bestemmelsens virkeområde dersom overtrederen utfører handlingen med en mindreårig til stede. Når bestemmelsen og departementet da tydeliggjør at normalreaksjonen skal være fengselsstraff, innebærer dette at det vil kunne oppstå tilfeller der bestemmelsen medfører en omfattende utvidelse av straff for det som normalt anses som lite alvorlige lovbrudd. Sett opp mot den foreslåtte bestemmelsens formål, virker det klart for fylkesdirektøren tilfeller som det beskrevet ovenfor i dette avsnittet ikke er ment å falle innenfor bestemmelsens virkeområde, selv om de vil ende med å gjøre det slik bestemmelsen er foreslått utformet. Fylkesdirektøren er på denne bakgrunn av den oppfatning, at det enten må komme frem av bestemmelsens ordlyd eller av forarbeider til bestemmelsen at det er ment en avgrensning av bestemmelsens virkeområde. Dette kan for eksempel gjøres ved at det eksplisitt avgrenses mot straffbare handlinger som etter sin art ikke er beslektet med organisert kriminalitet.

Konklusjon

Fylkesdirektøren støtter at det innføres en bestemmelse i straffeloven om involvering av mindreårige i straffbare handlinger. Fylkesdirektøren er likevel kritisk til at den foreslåtte bestemmelsen vil ramme videre enn det bestemmelsens formål tilsier at den skal gjøre, og vil oppfordre departementet til å avgrense bestemmelsens virkeområde sammenliknet med det foreliggende forslaget.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 02.11.2025

Arkivreferanse: 2025/69494-1

Saksbehandler: Linda Gilje

Avdeling: Opplæring i skole

Forenklet Bergelandsmodell for økt gjennomføring

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
40/2025	06.11.2025	Yrkesopplæringsnemnda
84/2025	07.11.2025	Ungdommens fylkesråd
90/2025	10.11.2025	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
59/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 5 - PS 26_2022 - Praktisering av faget Yrkesfaglig fordypning i Rogaland
- 2 Vedlegg 4 - Undersøkelse til bransjene
- 3 Vedlegg 3 - Undersøkelse salg, service og reiseliv
- 4 Vedlegg 2 - Undersøkelse helse- og oppvekstfag
- 5 Vedlegg 1 - PS 19_2021 - Utvidelse av Bergelandsmodellen

Sammendrag

Fylkestinget har i vedtak 117/24 bedt om en sak til opplæringsutvalget der det beskrives hvordan en forenklet versjon av Bergelandsmodellen kan tas i bruk som et verktøy for økt gjennomføring på utdanningsprogram og programområder der en høy andel elever velger påbygg etter vg2 istedenfor læretid og fagbrev.

Bergelandsmodellen er en praksisrettet opplæringsmodell utviklet av Bergeland vgs., der elever får opplæring i bedrift to dager i uken med lærere som følger dem som

veiledere. Erfaringer har vist at modellen for noen elever kan gi økt motivasjon, bedre læringsutbytte og lavere frafall.

På bakgrunn av tilbakemeldinger i undersøkelser i både videregående skoler og lærebedrifter anbefaler fylkesdirektøren at en forenklet modell kan gjennomføres innenfor tre forskjellige programområder. Dette forutsetter at skolene bruker allerede tildelte midler til økt gjennomføring.

Fylkesdirektørens innstilling

- Saken tas til orientering
- Fylkesdirektøren anbefaler at Bergelandsmodellen kan gjennomføres innen programområdene helsearbeiderfag, barne- og ungdomsarbeider og salg og reiseliv. Med dagens økonomiske rammer anbefaler fylkesdirektør dessverre at kostnader knyttet til gjennomføring av en forenklet modell tas fra skolens eget budsjett.

Eiliv Fougner Janssen
opplæringsdirektør

Linda Gilje
avdelingssjef

Bakgrunn for saken

Viser til verbalpunkt 5 (2025), FT 117/24 - Forenklet Bergelandsmodell for økt gjennomføring. Bergelandsmodellen har vært en vellykket ordning for noen elever som åpner for praksisnær opplæring. Fylkestinget ber om sak til opplæringsutvalget hvordan en forenklet Bergelandsmodell kan tilbys flere skoler der enkeltlinjer har høy andel vg3 påbygg. Organisering, eksempler på relevante linjer på enkeltskoler, og hva som trengs av midler må vurderes.

I fylkestingsvedtaket ber en om at fylkesdirektøren beskriver hvordan en forenklet Bergelandsmodell kan tilbys flere skoler der enkeltlinjer har høy andel vg3 påbygg. Organisering, eksempler på relevante linjer på enkeltskoler, og hva som trengs av midler må vurderes. I budsjettforslaget står det at «tiltaket foreslås finansiert med gjennomføringsmidler».

For skoleåret 2024/2025 var andelen fullført og bestått i ordinær videregående opplæring i Rogaland på 85,2%. 83,6% for yrkesfag og 87,3% for studieforberedende. For påbygg var tallet 77,2%.

Problemstilling

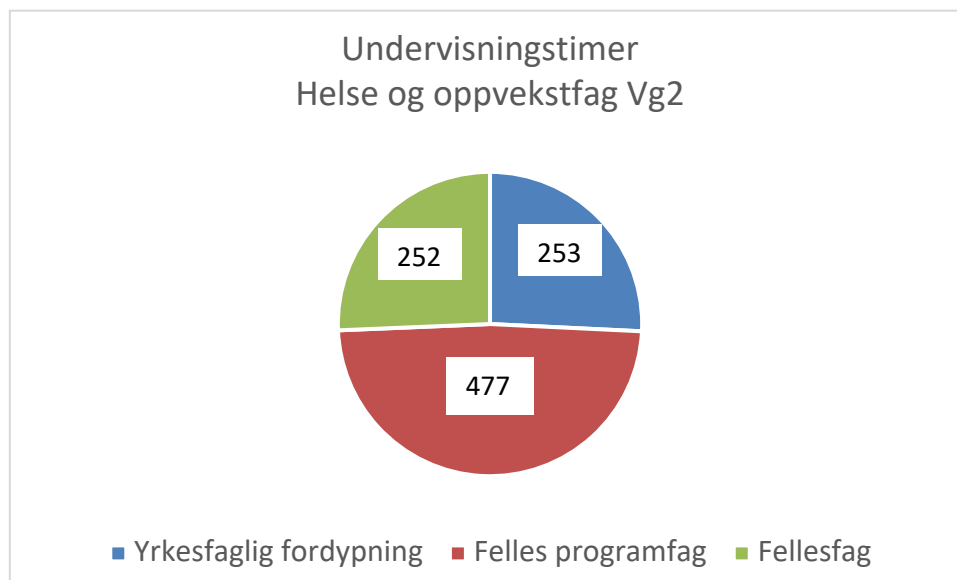
Fylkesdirektøren presenterer i denne saken innhold og gjennomføring i en forenklet Bergelandsmodell.

Saksopplysninger

1.1 Hva er Bergelandsmodellen?

Modellen brukes på Bergeland videregående skole i Stavanger, utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag. Bergelandsmodellen skiller seg ut ved at opplæringen i stor grad skjer ute i bedriftene, og ved at lærerne følger elevene som veiledere gjennom hele skoleåret. Opplæringen i bedrift skjer to dager i uken i perioder gjennom hele skoleåret og brukes i hovedsak i programområdene vg2 helsearbeiderfag og vg2 barne- og ungdomsarbeider. Bergeland vgs. samarbeider med virksomheter i Stavanger kommune innenfor disse fagområdene og man har tidligere blant annet samarbeidet med privateide barnehager. Gjennom

Bergelandsmodellen får elevene omtrent dobbelt så mye praksis i bedrift som i et vanlig opplæringsløp.

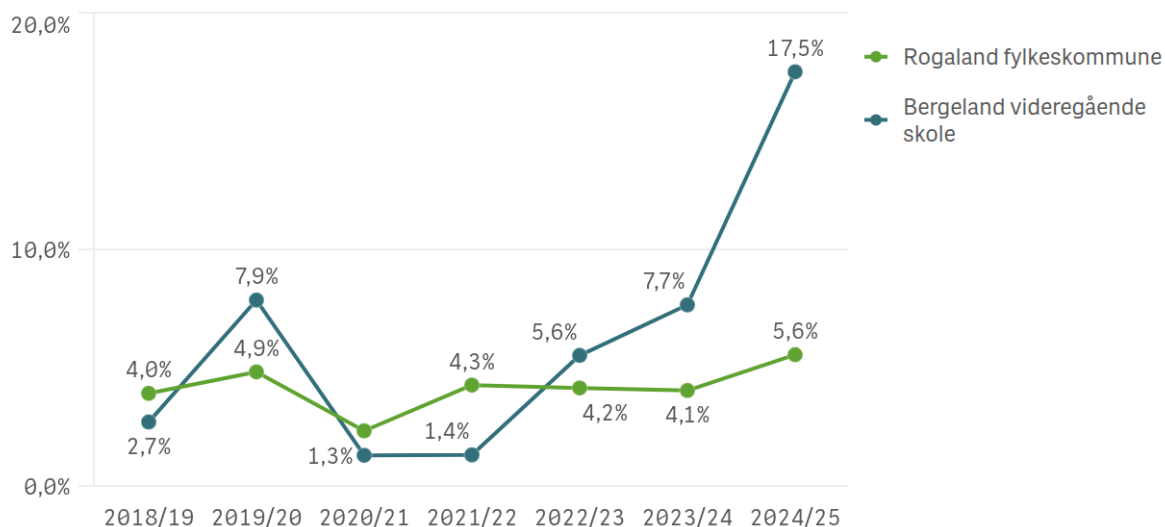
Figur 1: Opprinnelig/normal fordeling av timetall for Helse og oppvekstfag i Vg2 mellom yrkesfaglig fordypning, programfag og fellesfag

Fag	Timetall	Hvor foregår undervisningen?	
		Vanlig organisering	Bergelandsmodellen
Fellesfag	252	På skolen	På skolen
Felles programfag	477	På skolen	I stor del i bedrift/virksomhet
Yrkesfaglig fordypning	253	I bedrift/virksomhet	I bedrift/virksomhet

Tabell 1: Viser at Bergelandsmodellen bidrar til å gjøre en større del av opplæringen praksis nær ved at opplæringen i deler av programfagene flyttes ut i bedrift/virksomhet.

Andel sluttet - utvikling over tid

Merk: y-aksen starter ikke nødvendigvis på 0.

Figur 2: Andel sluttet over tid. Bergeland vgs. Utdanningsprogram helse- og oppvekstfag, programområdene helsearbeiderfag og barne- og ungdomsarbeider.

Figuren over viser at programområdene på Bergeland vgs. som bruker Bergelandsmodellen har hatt flere år med lavt frafall – under 3% i tre av de 7 foregående årene. Utviklingen de seneste tre skoleårene, der man ser en økning fra 5,6% til 17,5% er bekymringsverdig, men den kan ikke knyttes direkte opp mot Bergelandsmodellen siden denne modellen har vært i bruk i alle skoleår som er vist i figur 1.

1.2 Kostnader i den eksisterende modellen

I den eksisterende Bergelandsmodellen økes lærertettheten med ca. 25% stilling per klasse for å kunne gjennomføre en større del av opplæringen i bedrift eller virksomhet. Dette medfører ekstrakostnader for skolen, siden modellen brukes i totalt fire klasser. Skolen har totalt 1 hel lærerstilling ekstra for å kunne drifte Bergelandsmodellen. Kostnaden for en lærerstilling på vg2 helse- og oppvekstfag, inkludert sosiale avgifter, er om lag kr. 990 000 per år.

1.3 Fullføringsmidler

Fullføringsmidlene blir tildelt skolene for å øke gjennomføringen og hindre utenforskap. Midlene blir brukt til å imøtekomme nye lovkrav i opplæringsloven, og

ivareta elevene sine rettigheter. Midlene har hatt et bredt nedslagsfelt, og når mange ulike elevgrupper. Det blir gjennomført sommerskole, flying start og høstskole. Skolene søker i tillegg midler til ulike tiltakspakker og legger til rette for intensivkurs i ulike fag, individuell veiledning, eksamensforberedelser, leksehjelp, meropplæring, språkstøtte, og særskilt språkopplæring. Fullføringsmidlene utgjør i 2025 ca. 10 mill.

1.4 Bergelandsmodellen på Gand videregående skole

Fylkestinget har tidligere bedt om en sak til opplæringsutvalget der man så på mulighetene for å utvide modellen til andre utdanningsprogram. Fylkesdirektøren la fram sak PS 19/2021 for opplæringsutvalget i mars 2021 (se vedlegg 1). Vedtaket i denne saken ble:

- Under forutsetning av at fylkeskommunen får i stand samarbeidsavtale med et opplæringskontor som organiserer medlemsbedrifter i salgsfaget, anbefaler fylkesrådmannen at en utvidelse av Bergelandsmodellen utprøves i programområdet salg, service og reiseliv.
- Fylkesrådmannen utpeker en pilotskole til et 3-årig forsøk.
- Nødvendige økonomiske ressurser drøftes i sak om årsbudsjett.

Modellen ble tatt i bruk på Gand videregående skole med start skoleåret 2022/2023 og har nå gått i tre skoleår. Modellen er videreført til inneværende skoleår.

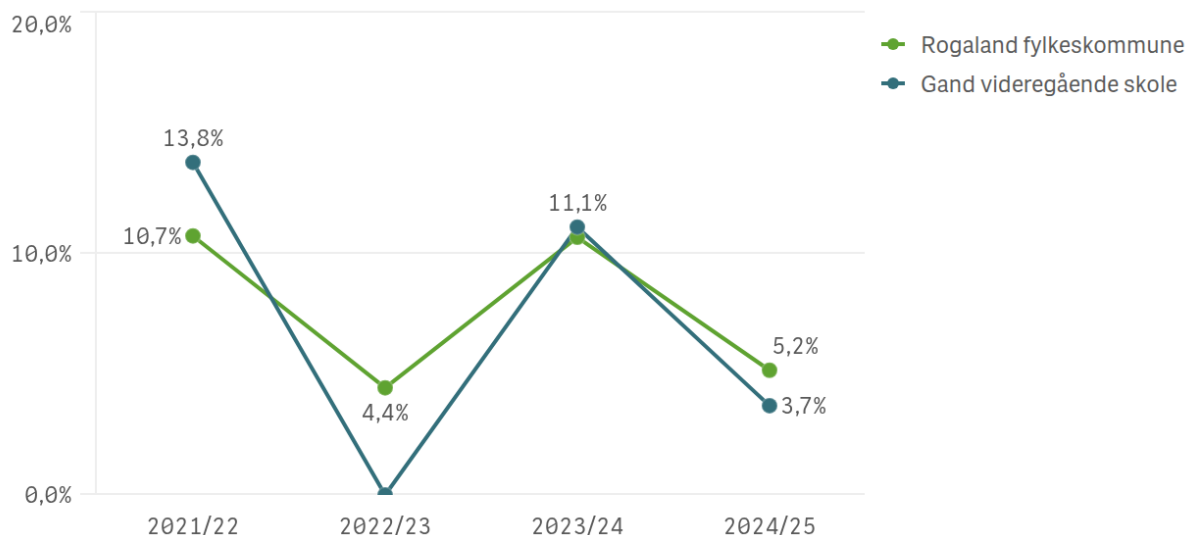
Modellen man har valgt på Gand vgs. skiller seg fra modellen på Bergeland vgs. da elevene på salg, service og reiseliv (SSR) tar ansvar for driften av en virksomhet i sin helhet i en periode. Skolen samarbeider med Vinterland i Sandnes, der elevene tar seg av driften sammen med lærerne i november og desember. På Kvadrat driver elevene butikken Give and Take hvor skolen selger brukte klær. Kvadrat stiller et ledig areal til skolens disposisjon vederlagsfritt. Alle inntekter fra salget på Give and Take går til skolens solidaritetsprosjekt i Ukraina.

Skolen bruker ca. 70% stilling på denne opplæringsmodellen. Hver kontaktlærer får 2,25 ekstra undervisningstimer per uke ekstra for å kunne gjennomføre opplæringen (60-minutterstimer). Alle vg2-elever på SSR deltar i denne opplæringen og må oppfylle et minimum av timer i bedrift i fagene forretningsdrift, markedsføring og

innovasjon samt kultur og samhandling. Skolen ser på arbeidet i bedriftene som elevenes «verksted» - en arena for opplæring i det virkelige liv.

Andel sluttet - utvikling over tid

Merk: y-aksen starter ikke nødvendigvis på 0.

Figur 3: Andel sluttet over tid. Gand vgs. Utdanningsprogram salg, service og reiseliv, programområde salg og service.

Skoleåret 2021/2022, altså før innføringen av Bergelandsmodellen, var det 13,8% av elevene på vg2 salg og service på Gand vgs. som ikke fullførte skoleåret. 2024/2025 var tallet 3,7%. Tilsvarende tall i fylket som helhet var 10,7% i 2021/2022 og 5,2% i 2024/2025. Tatt i betraktning at skolen har positive erfaringer med modellen ser innføringen av Bergelandsmodellen ut til å ha vært et godt virkemiddel i arbeidet mot frafall, selv om det også er mange andre faktorer som påvirker disse tallene.

I tillegg til den tilpassede Bergelandsmodellen får elevene også opplæring i bedrift gjennom faget yrkesfaglig fordypning (YFF). Normen på skolen er at alle elever er utplassert gjennom YFF hver onsdag gjennom skoleåret.

2.0 Utdanningsprogram

2.1 Aktuelle utdanningsprogram og programområder

I 2024 gikk 20,1% av alle elever på vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram videre til påbygg i Rogaland. Dette er noe under det nasjonale gjennomsnittet på 24,7%.

Størst andel hadde helse- og oppvekstfag med 44,3% fulgt av naturbruk med 44,0%, håndverk, design og produktutvikling med 38,9%, informasjonsteknologi og

medieproduksjon med 28,4% og salg, service og reiseliv med 27,5%. Tallene er hentet fra Utdanningsdirektoratet: [Statistikk om overganger \(udir.no\)](https://statistikk.udir.no).

Fylkesdirektøren har sett på hvilke utdanningsprogram og programområder på vg2 som er mest aktuelle, for å gjennomføre en forenklet Bergelandsmodell.

Utvalgskriteriene fylkesdirektøren har satt er:

- at over 30% av elevene velger påbygg etter vg2
- at skolene viser interesse for ordningen
- at bransjene viser interesse og har kapasitet til å ta imot både elever og lærere.

2.2 Aktuelle utdanningsprogram

Utfra overnevnte utvalgskriterier i 2.1 har fylkesdirektøren sett på følgende utdanningsprogrammene og programområdene. Andelen elever som velger påbygg etter vg2 står i parentes.

Programområder vg2 i utdanningsprogrammet helse- og oppvekstfag:

- Barne- og ungdomsarbeiderfag (45,9%). Antall registrerte lærebedrifter: 44.
- Helsearbeiderfag (53,2%). Antall registrerte lærebedrifter: 20.

Programområde vg2 i utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv:

- Salg og reiseliv (31,9%). Antall registrerte lærebedrifter: 37.

2.3 Utdanningsprogram som ikke fyller alle kriterier

Fylkesdirektøren har også vurdert følgende programområder på vg2 der andelen som velger påbygg er høyere enn 30%:

Programområde vg2 i utdanningsprogrammet håndverk, design og produktutvikling:

- Søm- og tekstilhåndverk (38,9%). Antall registrerte lærebedrifter: 5.

Programområde vg2 i utdanningsprogrammet informasjonsteknologi og medieproduksjon

- Medieproduksjon (44%). Antall registrerte lærebedrifter: 13.

Selv om det er en høy andel elever som velger påbygg etter disse programområdene vurderer fylkesdirektøren at bransjene er for små for å tilrettelegge for

Bergelandsmodellen. Søm- og tekstilhåndverk tilbys på Godalen vgs. og det er kun registrert tre lærebedrifter i skolens nærområde. I hele fylket så er det registrert fem lærebedrifter. I medieproduksjon har skolene meldt tilbake at det er utfordrende med praksis i yrkesfaglig fordypning, og det er derfor ikke anbefalt å teste ut Bergelandsmodellen her.

3. Kartlegging av interessen blant skolene

3.1 Helse- og oppvekstfag

Undersøkelsen i vedlegg 2 ble sendt ut til samtlige offentlige skoler som tilbyr helse- og oppvekstfag i Rogaland. Tre skoler som tilbyr helsearbeiderfag var positive til en forenklet Bergelandsmodell: Karmsund vgs., Bryne vgs. og Jåttå vgs.

Bryne vgs. og Randaberg vgs. er positive til å teste ut modellen i barne- og ungdomsarbeiderfag. Det er generelt positiv holdning til mer praksisrettet opplæring, men man understreker at modellen må kunne tilpasses den enkelte skole og lokale forhold.

Flere skoler ser verdien av økt tilstedeværelse av lærere i praksisfeltet, spesielt for å sikre kvalitet i opplæringen og trygghet hos elevene.

Det løftes fram noen utfordringer og forbehold:

- Behov for økt lærerressurs er et gjennomgående tema.
- Logistikk og kapasitet hos praksissteder er en utfordring (antall elever per sted, turnus).
- Etiske og faglige dilemmaer ved lærerens rolle i praksisfeltet.
- Ølen vgs. og Randaberg vgs. uttrykker skepsis til modellen som løsning, for økt gjennomføring, og foreslår alternative modeller.

3.2 Salg, service og reiseliv

Undersøkelsen i vedlegg 3 ble sendt ut til samtlige offentlige skoler som tilbyr utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv i Rogaland og programområdet salg og reiseliv. Fem skoler er positive til å teste ut en forenklet Bergelandsmodell: Gand vgs., Bryne vgs., Godalen vgs., Strand vgs. og Haugaland vgs.

Oppsummert så løfter skolene fram at:

- mange elever trenger tett oppfølging, spesielt de med tilrettelagt opplæring.
- praktisk opplæring ute i bedrift gir økt motivasjon og bedre læringsutbytte.
- modellen gir bedre sammenheng mellom skole, YFF og læretid.
- elevene blir kjent med bedrifter og får mulighet til å vise seg fram. Dette styrker overgangen til lære plass

Skolene peker på følgende felles behov og forutsetninger:

- Ekstra lærerressurser er avgjørende for å lykkes. Skolene angir at de trenger mellom 80% og 100% lærerstilling for å kunne gjennomføre en forenklet Bergelandsmodell.
- Tett samarbeid med bedrifter må etableres og vedlikeholdes.
- Fleksibilitet i modell og gjennomføring er viktig for lokal tilpasning.
- Langsiktig perspektiv og en pilotperiode ønskes av flere.

3.3 Kartlegging av interessen blant bedrifter

Det er gjennomført en kartlegging av interessen hos lærebedrifter i Rogaland for å ta i bruk en forenklet Bergelandsmodell. Fylkesdirektøren har tatt utgangspunkt i bransjene som er tilknyttet utdanningsprogrammene helse- og oppvekstfag og salg, service og reiseliv. Undersøkelsen i vedlegg 4 ble sendt til 106 e-postadresser. Det kom 18 svar på undersøkelsen. 11 av de svarende er positive til modellen, mens 6 svarer nei. 1 av de svarende er usikker. Det er viktig å understreke at svarene ikke er bindende, men kun en sondering av interessen i arbeidslivet.

Fordeler som løftes frem av de svarende:

- Styrket faglig oppfølging: læreren kjenner eleven og kan støtte opp i praksis.
- Styrket samarbeid mellom skole og bedrift: lærerne får bedre innsikt i praksisfeltet.
- Rekruttering: Elever som trives i praksis søker seg gjerne tilbake som lærlinger.
- Motivasjon og læringsutbytte: økt engasjement og trygghet hos elevene.
- Ressurser for praksisveileder: læreren kan avlaste de ansatte i bedriften i en travel arbeidshverdag, når det gjelder oppfølging av de utplasserte elevene.

Utfordringer og forbehold:

- Kapasitet: mange praksisplasser har allerede stor pågang og få ansatte.
- Relasjonsbygging: Flere elever vil bli utplassert, sammen med lærere. Dette vil medføre flere ukjente for barn og brukere i barnehager og helseinstitusjoner.
- Tidsbruk og koordinering: modellen vil kreve tett samarbeid og planlegging.

Øvrige forslag og refleksjoner:

- Tidlig kontakt mellom elev og bedrift gir bedre overgang til læretid.
- Flere ønsker mer informasjon og dialog før de eventuelt kan inngå et samarbeid.

Fylkesdirektørens vurderinger

4.1 Fordeler og utfordringer med Bergelandsmodellen ved Bergeland vgs.

Tilbakemelding på modellen er at den gir elevene en mer virkelighetsnær opplæring. Skolen opplever også at modellen gir elever som ikke har norsk som morsmål styrket språklæring.

Videre viser tilbakemelding at elevene som tar del i Bergelandsmodellen blir tryggere i praksisfeltet ved at de er der mer. Noen elever melder om den «normale» yrkesfaglige fordypningen (YFF) på 253 timer ikke er tilstrekkelig for å oppnå nødvendig trygghet i praksisfeltet. Elevene opplever i noen grad å være «på besøk» i en virksomhet. Elever som får ta del i Bergelandsmodellen opplever i større grad å bli inkludert og føler seg i større grad «hjemme» i praksisfeltet. Dette igjen vil lette overgangen til å bli lærling.

Modellen er ressurskrevende angående lærertetthet, og gir praktiske utfordringer med å utplassere klasser på 17 elever og lærer i en eller flere bedrifter eller virksomheter.

Med dagens økonomiske rammer mener fylkesdirektør dessverre at den eksisterende Bergelandsmodellen er kostbar ved at lærertettheten økes med ca. 25% stilling per klasse for å kunne gjennomføre opplæring i bedrift eller virksomhet. Bergeland vgs. har totalt 1 hel lærerstilling ekstra for å kunne drifte Bergelandsmodellen. Kostnaden for en lærerstilling på vg2 helse- og oppvekstfag, inkludert sosiale avgifter, er om lag kr. 990 000 per år.

Der Bergelandsmodellen brukes i helse- og oppvekstfag får elever og lærere tilgang til opplysninger om barn, pasienter og brukere. Det at så mange ekstra personer får kjennskap til taushetsbelagte opplysninger kan etter fylkesdirektørens syn være problematisk selv om alle involverte har taushetsplikt. Lærerne gjør imidlertid det de kan for å minimere informasjonsspredning ved at de for eksempel ikke deltar på vaktmøter/rapportmøter.

Det ligger også en utfordring i å planlegge opplæringen i samråd med bedriften. Det er mange detaljer som skal avklares når opplæringen skal skje både i skole og i bedrift med store elevgrupper.

4.2 Fordeler og ulemper med Bergelandsmodellen ved Gand vgs.

Flere elever får mer motivasjon når de får opplæring i bedrift.

Ulempene med Bergelandsmodellen slik den praktiseres på Gand vgs. er at samarbeidet til lærebedrifter ikke er til stede på samme måte som i den opprinnelige modellen, da elevene tar ansvar for driften på de to lokasjonene.

Skolens erfaringer med modellen er positiv. Det understrekes likevel at modellen er krevende å organisere og en forutsetning er fleksible lærere som er villige til å jobbe på flere plasser, ofte på kvelder og helger.

4.3 Yrkesfaglig fordypning og en forenklet versjon av Bergelandsmodellen

Gjennom faget yrkesfaglig fordypning (YFF) får alle yrkesfagelever i videregående skole mulighet til å prøve seg i aktuelle lærefag. YFF er stort fag, med 168 timer på vg1 og 253 timer på vg2 (60-minutterstimer). Der det er mulig skjer opplæringen i bedrifter og virksomheter, med oppfølgingsbesøk fra lærere. Se www.rogfk.no/yff og politisk sak PS 26/2022 (vedlegg 5) for mer informasjon om yrkesfaglig fordypning.

Likhetene mellom YFF og Bergelandsmodellen er flere. I YFF skal elevene få mulighet til å veksle mellom ulike læringsarenaer og oppleve realistiske arbeidssituasjoner, og gjennom dette gi elevene et godt grunnlag til å velge lærefag. Ved at opplæringen baserer seg på kompetansemål fra vg3, altså læretiden i de fleste fagene, er opplæringen svært relevant for elevenes framtidige yrkesutøvelse.

YFF baserer seg på elevens valg av praksisplass, mens elevene ikke har denne valgmuligheten i Bergelandsmodellene. I YFF er det ofte kun en elev per bedrift mens det i Bergelandsmodellen i hovedsak er hele klasser.

Konklusjon

Fylkesdirektøren mener at elevene som tar del i Bergelandsmodellen blir tryggere i praksisfeltet. Elever opplever i større grad å bli inkludert og føler seg i større grad «hjemme» i praksisfeltet. Dette vil lette overgangen til å bli lærling.

Bergelandsmodellen har vist seg å øke gjennomføringer for elever med ulike utfordringer.

Fylkesdirektør mener likevel at kostnadene for Bergelandsmodellen er relativt høye og at det er relativt få elever som får muligheten til denne praksisnære opplæringen.

For å kunne realisere en forenklet Bergelandsmodell mener fylkesdirektøren at skolene må omdisponere tildelte midler. Skolene vil da kunne tilpasse modellen etter lokale forhold. Fullføringsmidlene blir i dag brukt til ulike gode tiltak som flyging start, sommerskole, intensivkurs, høstskole, individuelle veiledning og favner en bred elevgruppe. Fylkesdirektøren mener at det ikke er hensiktsmessig å omdisponere noen av de eksisterende fullføringstiltakene til å utvide en forenklet Bergelandsmodell.

Det er noe interesse for å teste ut en forenklet Bergelandsmodell hos de videregående skolene og i de ulike bransjene. Man ser et potensial for bedre faglig oppfølging, rekruttering og tettere samarbeid mellom skole og bedrift. Samtidig er det viktig å ta hensyn til kapasitetsutfordringer, økonomi, tilpasning til ulike bransjer og behov for mer informasjon og avklaringer før eventuell implementering.

En måte skolene kan øke den praksisnære utdanningen på er å knytte modellen opp mot opplæring i YFF siden dette er et fag der elevene uansett er utplassert i stor grad. Dette vil minske belastningen på bedriftene ved at de ikke trenger å følge opp utplasserte elever i både programfag og YFF. Lærere kan gjennom denne modellen få ekstra ressurs til å følge opp utplasserte elever i YFF og anledning til å jobbe side ved side med eleven/e i tillegg til den pålagte oppfølgingen i YFF. Modellen kan også knyttes opp mot programfag etter avtale med samarbeidsbedriftene, dersom man vurderer at dette er mer tjenlig.

Fylkesdirektørens innstilling

- Saken tas til orientering
- Fylkesdirektøren anbefaler at Bergelandsmodellen kan gjennomføres innen programområdene helsearbeiderfag, barne- og ungdomsarbeider og salg og reiseliv. Med dagens økonomiske rammer anbefaler fylkesdirektør dessverre at kostnader knyttet til gjennomføring av en forenklet modell tas fra skolens eget budsjett.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2025/72176-2

Saksbehandler: Elise Breivik

Avdeling: Skoleutvikling

Høringssvar – forslag om endringer i reglene om fastsettelse av skriftlig hovedmål ved videregående skoler

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	11.11.2025	Opplæringsutvalget
60/2025	11.11.2025	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget

Sammendrag

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementet sitt forslag til endringer i opplæringsloven § 15-2, som regulerer om bokmål eller nynorsk skal være hovedmål for skriftspråket på hver skole. Forslaget inkluderer muligheten for at skoler kan være språknøytrale, og oppheving av overgangsordningen i forskrift § 23-9.

Rogaland fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet sitt forslaget om å innføre språknøytralitet som et alternativ til bokmål og nynorsk som hovedmål ved de videregående skolene.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet sitt forslag og leverer høringssvar uten merknader innen fristen 28. november 2025.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

Bakgrunn for saken

Ny opplæringslov trådte i kraft 1. august 2024, og i henhold til § 15-2 skal det fattes lokal forskrift om hovedmål på hver skole.

En overgangsregel i forskrift til opplæringsloven § 23-9, innebærer at kravet om å fastsette om det er bokmål eller nynorsk som skal være hovedmålet ved hver skole, ikke er gjeldende før 1. august 2026.

Kunnskapsdepartementet har invitering til høring av forslag til endring i § 15-2. [Lenke til høring.](#)

Problemstilling

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem forslag til høringsuttalelse til forslag om endring i opplæringsloven § 15-2.

Saksopplysninger

Fylkestinget behandlet sak 67/2024 i møte 11.06.2024 og opplæringsutvalget behandlet av sak 36/2024 i møte 28.05.2024 – lokal forskrift om hovedmål på hver skole.

Vedtak fra fylkestinget:

«Sett i lys av overgangsregel i opplæringsforskrifta § 23-9: «Fylkeskommunen treng ikkje oppfylle kravet i opplæringslova § 15-2 første ledd om å gi forskrift om kva

skriftspråk som skal vere hovudmålet på kvar skole, før 1. august 2026», vedtar ikkje fylkestinget ny lokal forskrift nå.»

Kunnskapsdepartementet har foreslått en endring av § 15-2 i opplæringsloven.

Forslaget innebærer at § 15-2 skal lyde:

§ 15-2 Hovudmål på kvar skole

Fylkeskommunen gir forskrift om kva skriftspråk som skal vere hovudmålet på kvar skole, eller om at skolen skal vere skriftspråkleg nøytral. Dersom skolen har valt bokmål eller nynorsk som hovudmål, skal skolen bruke hovudmålet i den skriftlege opplæringa og i den skriftlege kommunikasjonen med elevane og foreldra.

I høringsnotat foreslår Kunnskapsdepartementet:

- Å endre opplæringsloven § 15-2 slik at fylkeskommunen skal gi forskrift om hver skole skal ha nynorsk eller bokmål som hovedmål, eller om skolen skal være skriftspråknøytral.
- Å oppheve overgangsordningen i forskrift til opplæringsloven § 23-9.

Elever i videregående opplæring velger selv hvilket skriftspråk de vil ha som sitt hovedmål, jf. opplæringsloven § 6-1. Uavhengig av hvilket skriftspråk den enkelte elev velger som hovedmål, skal elevene ha opplæring i, og beherske, både hovedmålet og sidemålet. Forslaget til endring av § 15-2 i opplæringsloven innebærer at skolene skal velge bokmål, nynorsk eller språknøytralitet som sitt skriftlige hovedmål. Skolens valgte målform påvirker ikke elevenes rett til å velge sitt hovedmål, men det handler om hvilket skriftspråk skolen skal bruke i skriftlig opplæringen, og i kommunikasjon med elever og foreldre.

Fylkesdirektørens vurderinger

Rogaland fylkeskommune er positive til Kunnskapsdepartementet sitt forslag om å inkludere «språknøytral» som et alternativ til nynorsk og bokmål som hovedmål for de videregående skolene.

I høringsnotatet vurderer Kunnskapsdepartementet behovet for regelendring, og Rogaland fylkeskommune støtter forslaget om å gi skolene mulighet til å velge språknøytralitet som alternativ til bokmål og nynorsk. Dette kan blant annet ses i sammenheng med følgende forhold:

- De videregående skolene i Rogaland har elever og ansatte som bruker både bokmål og nynorsk som skriftspråk. Derfor kan et krav om å velge én målform skape unødvendige utfordringer.
- Språknøytralitet gir rom for å ivareta begge språk. Elevene skal ha opplæring i, og beherske både bokmål og nynorsk.
- Lærere i videregående opplæring må kunne bruke begge skriftspråkene, siden elever selv velger om de vil ha nynorsk eller bokmål som sitt hovedmål.
- Alternativet er i samsvar med språkløva § 11. Kommuner og fylkeskommuner kan allerede vedta språknøytralitet. Å gi samme mulighet til skoler skaper konsistens i regelverket.
- Elever med annet morsmål eller lese- og skrivevansker kan ha behov for fleksibilitet, spesielt hvis de kommer fra grunnskoler med bokmål som hovedmål.

Rogaland fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet sitt forslaget om å innføre språknøytralitet som et alternativ til nynorsk og bokmål som hovedmål for de videregående skolene.

Rogaland fylkeskommune vil legge frem sak til behandling for lokal forskrift om hovedmål på hver skole. Den lokale forskriften skal være gjeldende fra 1.8.2026.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune foreslår å avgi høringssvar uten merknader, og vil oversende dette til Kunnskapsdepartementet innen den fastsatte fristen 28. november 2025.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementet sitt forslag og leverer høringssvar uten merknader innen fristen 28. november 2025.